

АД “ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ”

**ПРИМЕДБЕ НА НАЦРТ И ПРЕДОГ
ИЗВЕШТАЈА ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ**

Београд, децембар 2011. године

ПРИМЕДБЕ АД “ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ”
НА **НАЦРТ** ИЗВЕШТАЈА О РЕВИЗИЈИ ГОДИШЊИХ ФИНАНСИЈСКИХ
ИЗВЕШТАЈА ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА “ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ” ЗА 2010. ГОДИНУ
КОЈЕ ЈЕ **УВАЖИЛА** ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА И
ИСКЉУЧИЛА ИЗ ОСНОВА ЗА УЗДРЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА

Тачка 4. б) Средства на Косову

Да су у пословним књигама Предузећа исказане некретнине, постројења и опрема на Косову и Метохији чији је статус неизвестан, не доносе економске користи Предузећу у складу са МРС 16 и да исте треба искњижити из пословних књига, не слажемо се с налазом.

Како су некретнине, постројења и опрема „Железнице Србије“ власништво Републике Србије, то да би се поступило по вашем предлогу, потребно је да имамо сагласност Републике Србије за искњижење истих. До краја 2010. године, као и до завршетка ваше контроле, такав документ нисмо добили, самим тим немамо основа за промену евидентирања некретнине, постројења и опреме на Косову и Метохији.

Водити ванбилансно наведена средства није исправно, из разлога што та средства не сматрамо туђим средствима, све док не добијемо одговарајући документ власника средстава, односно Републике Србије.

Попис није урађен, из објективних разлога и вама добро познатих.

Због напред наведеног, сматрамо ову констатацију треба искључити из Основа за уздржавајуће мишљење, с обзиром да се ради о наметнутим околностима.

Тачка 3. Јавне набавке

- Јавна набавка услуге кредита за финансирање субвенционисане куповине друмских теретних возила.

Набавка возила за унапређење одржавања инфраструктурних капацитета по субвенционисаном програму Владе РС по систему „старо за ново“ предвиђена је Планом набавки за 2010. годину под редним бројем 21 Дирекције за инфраструктуру и редним бројем 165 Дирекције за Превоз. Као извор финансирања у Плану набавки јасно је наведено да су то кредитна средства.

Наведена набавка спроводи се на начин и под условима дефинисаним „Уредбом Владе Републике Србије о условима и начину подстицања производње, ремонта и продаје грађевинских машина и теретних моторних возила-камиона и спровођења куповине теретних моторних возила-камиона произведених у Републици Србији заменом старо за ново у 2010. години“ (05 број 110-3465/2010-1 од 21.01.2010. године) као и „Уредбом о условима и критеријумима за субвенционисање каматне стопе за потрошачке кредите и кредите за правна лица, односно финансијски лизинг, за набавку одређених трајних потрошних добара у 2010. години“ (110-100/2010 од 14.01.2010 године) у којој је дефинисана висина субвенционисане каматне стопе.

Управни одбор ЈП „Железнице Србије“ донео је Одлуку о набавци друмских теретних возила број:100/2010-132-XXXVI од 12.07.2010. године и Одлуку бр. 100/2010-133-XXXVI од 12.07.2010. године на укупан износ од 110.721.520,00 динара.У кредитном аранжману финансира се 70% укупне вредности набавке

877.505.064,00), 20% финансира Република Србија сходно Уредби, а 10% заменом старо за ново.

Како је став највишег органа управљања ЈП „Железнице Србије“ био да се у отвореном поступку покушају добити повољније субвенционисане каматне стопе од оних дефинисаних Уредбом, спроведен је отворени поступак јавне набавке услуге кредита за финансирање субвенционисане куповине друмских теретних возила. Након спроведеног поступка као најповољнија понуда изабрана је понуда Банке Интеса.

Из напред изнетог сматрамо да нису повређене одредбе члана 27. став 1. Закона о јавним набавкама.

Сходно изнетом, сматрамо да нема основа за уздржано мишљење.

- Јавна набавка услуге штампања службеног и комерцијалног реда возње за 2010/2011. годину

„ЖЕЛНИД“ је основан од стране ЖТП-а који је правни претходник ЈП „Железнице Србије“ пре педесет година, најпре као копирница, а затим се ширио у штампарију и обављао је сва интерна штампања за потребе ЖТП-а и касније ЈП „Железнице Србије“ (обрасци, прописи, ред возње, возне карте и др.).

Како је Ред возње највеће и најобимније годишње издање Желнида, исти је специјализовао своје људске ресурсе и техничку опремљеност прилагодио управо изради Реда возње. Да би се квалитетно и на време урадио Ред возње, потребно је у првом реду урадити врло захтевну припрему истог. Програми „Желнида“ су компатибилни са програмима „Железнице Србије“ јер су исти задржали старе програме од којих су неки избачени из употребе („Дос-ова Вентура“, „Вентура 8“, „Корел Дро 9“, „Кварк 4,5“). Поред тога „Желнид“ у самој припреми у „Фото-слогу“ и „Дизајну“ има око 12 оператера који имају искуства у овом послу.

Управо израда припреме, а не само проста услуга штампања коју може да изврши свака штампарија представља најсложенији део посла и од ње можемо сигурно рећи зависи благовременост извршеног посла, а што је кад је у питању Ред возње веома битно јер он представља „календар“ железничког саобраћаја и исти мора бити израђен на време и усаглашен са редом возње железничких управа других држава из окружења.

Управо ово су разлози због чега је у Плану набавки за 2010. годину предвиђен преговарачки поступак који је заснован на члану 24. став 1. тачка 3. Закона о јавним набавкама, а који је усвојен од стране највишег органа управљања ЈП „Железнице Србије“.

Да је наведени поступак спроведен транспарентно говори и чињеница да је после доношења Одлуке о избору најповољније понуде, а пре закључења уговора сходно члану 24. став 2. Закона о јавним набавкама у „Службеном гласнику РС“ бр.65 од 14.09.2010. године објављено обавештење о избору најповољније понуде које садржи податке о предмету набавке, изабраној понуди и о основу за спровођење преговарачког поступка. Против наведене одлуке као и врсте спроведеног поступка захтев за заштиту права понуђача могли су да уложе сви евентуални понуђачи који су сматрали да су спроведеним поступком оштећени. Управо кроз јавно оглашавање донете одлуке у Службеном гласнику РС омогућена је и конкуренција међу понуђачима кроз подношење захтева за заштиту права. Како се нико у законском року није жалио са понуђачем „ЖЕЛНИД“ Београд закључен је уговор за израду Реда возње.

Услуга штампања службеног и комерцијалног реда возње за 2010/2011 г. је у Плану набавки за 2010. Годину, на позицији 215 Дирекције за инфраструктуру и позицији 111. Дирекције за превоз.

Сходно напред изнетом, сматрамо да нема основа за уздржано мишљење.

Тачка 5. г) Дугорочни самбени кредити

Да Предузеће није обрачунало курсну разлику на неотплаћену главницу стамбених кредита са валутном клаузулом на дан 31.12.2010. године, према средњем курсу Народне банке Србије, сагласни смо. Међутим, не можемо се сложити да је износ од 37,590 хиљада динара значајно утицало на повећање губитка и да је за тај износ прецењен губитак текуће године. Како износ од 37.590 хиљада динара не обрачунате курсне разлике чини 0,22% губитка, сматрамо да је то материјално безначајно и да не треба да буде основ за уздржавање мишљења.

Тачка 8. а) Резервисање

Да Предузеће није извршило резервисање и обелодањивање као потенцијалне обавезе у Напоменама уз финансијски извештај за 2010. годину, по основу судског спора са КМГ Трудбеник АД Београд у вредности 212.749 хиљада динара стоји. Међутим, мишљења смо и даље да смо правилно поступили што наведени износ по тужби нисмо резервисали у пословним књигама из разлога што су ЈП „Железнице Србије“ солидарни дужник у овом спору поред Предузеће за изградњу железничког чвора д.о.о. Београд, Републике Србије и Града Београда. Тако да је потпуно неизвесно колики део обавезе се односи на ЈП „Железнице Србије“. Како у пословним књигама ЈП „Железнице Србије“ по основу судских спорова је резервисан значајан износ још од 2006-2010. године 522.375 хиљада динара, за које није извршен одлив средстава, а биланси су били оптерећени трошковима у тим периодима, проценили смо да за овај износ од 212.749 хиљада динара не треба додатно оптерећивати обавезе и губитак.

По информацијама Предузећа за изградњу железничког Београдског чвора д.о.о. Београд, носиоца целокупне инвестиције над предузећем КМГ Трудбеник, покренут је стечајни поступак.

Због напред наведеног, сматрамо ову констатацију треба искључити из Основа за уздржавајуће мишљење.

Тачка 12. Одложене пореске обавезе

Да се нисте могли уверити у реалност исказаних одложених пореских обавеза, сматрамо да не стоји, обрачун је урађен коректно, као привремена разлика између садашње вредности некретнина, постројења и опреме и њихове пореске основице, а на основу података у пословним књигама.

Сматрамо да ову примедбу треба пренети у Скретање пажње.

ПРИМЕДБЕ АД “ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ”
НА ПРЕДЛОГ ИЗВЕШТАЈА О РЕВИЗИЈИ ГОДИШЊИХ ФИНАНСИЈСКИХ
ИЗВЕШТАЈА ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА “ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ” ЗА 2010. ГОДИНУ
КОЈЕ ЈЕ УВАЖИЛА ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА И
ИСКЉУЧИЛА ИЗ ОСНОВА ЗА УЗДРЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА

5. в) Расподела добити зависног друштва

Примедба да је Предузеће исказало смањење исправке вредности учешћа у капиталу зависног предузећа Заштитне радионице у износу од 16.429 хиљада динара без претходне сагласности Предузећа на донету Одлуку о расподели добити зависног предузећа бр. 142/2010-188 од 26.2.2010. године, сматрамо неосновну.

ЈП “Железнице Србије” су извршиле исправку удела у 2007. години, за исказани губитак из 2005. и 2006. године, Зависног предузећа Заштитне радионице у износу од 35.547 хиљада динара, у складу са Законом.

Како је зависно предузеће остварило добит у 2007. и 2008. години, донело је Одлуку о расподели исте за покриће губитка у 2010. години. Законом о привредним друштвима члан 215. став 3. дефинисано је да по усвајању финансијског извештаја за претходну годину, добит се распоређује прво за покриће губитка пренетих из ранијих година, односно нераспоређену добит треба распоредити најпре за покриће губитка, тако да је сагласност Матичног предузећа у том случају сувишна.

На основу донете одлуке зависног предузећа која је достављена Матичном предузећу, предузеће је кориговало прокњижену исправку удела.

Тврдња да је учешће у капиталу зависног предузећа Заштитна радионица д.о.о. Београд у износу од 16.429 хиљада динара потцењена, не стоји самим тим што је извршена корекција (смањење) исправке удела за исказану добит у износу од 16.429 хиљада динара.

Такође, сматрамо да губитак није прецењен из разлога што је у току 2010. године, извршена корекција (смањење) губитка у износу 16.429 хиљада динара, за колико смо књижили приходе, с обзиром да смо у ранијем периоду исказали трошкове.

Не слажемо се са наводом да нисмо поступили у складу са чланом 19. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса, односно донетим Закључцима Владе Републике Србије из разлога што смо исправку удела у капиталу зависног предузећа Заштитне радионице извршили у 2007. години пре доношења Закључка Владе Републике Србије, сходно томе спровели смо и корекцију исте за остварену добит.

Сходно напред изнетом, сматрамо да наведену констатацију треба искључити из Основа за уздржавање мишљења.

АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО "ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ" БЕОГРАД

Број:
Дана:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА

Предмет: Примедбе на Предлог извештаја о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Јавног Предузећа „Железнице Србије“, Београд за 2010.годину

У прилогу дописа достављамо Вам примедбе на предлог извештаја о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Јавног Предузећа „Железнице Србије“, Београд за 2010.годину.

Такође, за сваку тачку по којој је ревизор уздржао мишљење, презентирана су детаљна образложења и приложена је односна документација, на основу које је могуће стећи објективно мишљење.

Истовремено, поново указујемо на специфичност железнице као сложеног економског и техничко-технолошког система, који већим делом функционише по међународној железничкој регулативи, обзиром да је Железница Србије интегрални део

европске мреже пруга. Из ових разлога део економско-техничких процедура прилагођен је укупној регулативи и пракси европских железница.

Уз тачку 1. Примедби смо презентирали преглед од 690 Правилника и Упутстава по којима је уређена област функционисања железничког саобраћаја, као и Зборнике интерних прописа из области економског пословања.

Анализирајући предлог извештаја ревизије констатовали смо да део прихваћених примедби на нацрт извештаја (у оквиру заједничког састанка 08.12.2011. године) није имплементиран у Предлог извештаја, нити је достављена документација уз примедбе на нацрт извештаја у довољној мери третирана. Такође, достављена документација после састанка по појединим тачкама, није узета у обзир.

У даљем тексту презентирамо кратак резиме примедби по тачкама из Предлога Извештаја Ревизије, уз напомену да се у прилогу додају примедбе на предлог са детаљним образложењима по свакој тачки Предлога Извештаја и елаборату са додатним образложењима и односном документацијом.

РЕЗИМЕ ПРИМЕДБИ НА ПРЕДЛОГ ИЗВЕШТАЈА РЕВИЗИЈЕ

Тачка 1. Предлога - Систем финансијског управљања и контроле

Сагласно изнетим образложењима на састанку од 08.12.2011. године, презентирамо типичну документацију из које је видљиво да су у периоду 2008-2010. године, на плану управљања ризицима, посебно у смислу утицаја светске економске кризе, сачињени и реализовани антикризни Програми у свим сегментима пословања, како са аспекта екстерних утицаја, тако и на плану интерне економије (прилог књига: I, II, III). Такође, прилаже се преглед од око 1000 интерних прописа (правилника, упутстава и процедура) којима је регулисан економско-технички аспект пословања Предузећа. Из приложених елабората је евидентно да су Железнице Србије као интегрални део европског железничког система и директно изложене променама на европском транспортном тржишту чак два месеца (децембар 2010.) пре Владиних антикризних докумената сачиниле програме борбе против светске економске кризе и предузете мере контролисаног управљања ризицима.

Тачка 3. Предлога - Јавне набавке

Алинеја 1 - Програм Владе Републике Србије о условима и начину подстицања производње и ремонта шинских возила

Не слажемо се са тврдњом да је Железница била „наручилац“ и да није испоштовала одредбе члана 20. о јавним набавкама, јер је у записнику са састанка констатовано да је ЈП "Железнице Србије" била индиректни корисник средстава, а директни корисници истих, су били ремонтери шинских возила, док је „наручилац“ посла ради подстицања производње шинске индустрије била Влада Републике Србије преко Фонда за развој.

Алинеја 2. Израда Идејног пројекта модернизације пруге Стара Пазова - Нови Сад

Није унета констатација из записника да је испоштован Закон о јавним набавкама у смислу члана 24. став 1. тачка 3. и да је пре самог поступка предметна набавка објављена на порталу јавних набавки, и да је испоштован рок од осам дана за подношење приговора, евентуално оштећених страна. Приговора није било.

Алинеја 3. - Бивша зависна друштва

Сматрамо да није прекршен члан 20. Закона о јавним набавкама, из разлога што се ради о произвођачима материјала и услуга специфичним за потребе ЈП "Железнице Србије" (обезбеђивања железничких објеката, одржавање железничке инфраструктуре, услуге неге возних средстава и слично), ради чега је и дефинисан члан 4. Уговора о преносу оснивачких права на Владу РС.

Алинеја 4, 5. и 6. - Јавне набавке мале вредности

Није прихваћена изнета чињеница са састанка да се ради о периоду привременог финансирања Предузећа у 2010. години до усвајања Плана пословања од стране Владе Републике Србије, тако да су набавке у том периоду, вршене на неопходном минимуму, који обезбеђује континуитет процеса рада.

Алинеја 7. Јавне набавке новогодишње репрезентације

Не слажемо се са мишљењем у Предлогу, јер Предузеће није угрозило начело конкурентности, како то предвиђа Закон о јавним набавкама, што смо и истакли у Записнику са састанка.

Тачка 4. Предлога

а) Књижење амортизације по Процени вредности средстава из 2000. године

Предузеће није извршило корекцију обрачуна амортизације у периоду 1997-2000. година, због великог броја промена на средствима, преко 10.000 (отуђења, расходовања, прибављања, додатна улагања и друго), а не због значајне разлике између процењене и раније набављене вредности, како стоји у Предлогу извештаја.

в) Попис друштвених станова

Попис станова је извршен, како је наведено у образложењу и на састанку, осим у случајевима где је за попис било неопходно обезбедити присуство државних органа.

д) Обезвређење вучних возила

Предузеће није вршило поновну процену вучних возила, која су 2004. године исказана по фер вредности, из разлога што је крајем 2009. године покренут поступак процене вредности средстава ЈП "Железнице Србије" са стањем на дан 01.01.2010. године, која је због непотпуности документације проценитеља (НИЦЕФ и Deloitte) обустављена у 2010. години. Процена вредности средстава поново је урађена у 2011. години и биће спроведена са стањем на дан 01.01.2011. године.

ђ, ж) Обезвређење средстава у припреми

У покренутим проценама изнетим у подтачки д), обухваћена су и средства у припреми и станови у прибављању. Из тих разлога Предузеће није извршило обезвређење у складу са МРС 36, обзиром да су предузете радње за правилно исказивање средстава у пословним књигама и биће такође спроведене у пословним књигама са стањем на дан 01.01.2011. године.

з, и) Достављање евиденције о непокретностима и другим средствима у државној својини Републичкој дирекцији за имовину Републике Србије

Не слажемо се са мишљењем, у делу који се односи на достављање података Републичкој дирекцији за имовину. Достављамо додатне податке.

Прилажемо додатне доказе:

- Допис број 1020/07-164 од 21.11.2007. године
- Допис број 1020/08-26 од 18.02.2008. године
- Допис број 1020/08-6 од 14.01.2008. године
- Преглед планираних прихода за период 2004-2010. године

Тачка 5. Предлога - Расподела добити зависних предузећа

а) Нераспоређена добит за 2008. и 2009. годину

Сматрамо да нераспоређена добит зависних предузећа, као што смо истакли и на састанку, не утиче битно на финансијски резултат Предузећа, јер 50% добити за 2008. и 2009. годину која није распоређена у складу са чланом 19. Закона о јавним предузећима и делатностима од општег интереса, односно закључцима Владе Републике Србије, подценило је финансијске приходе за исти период за 9,13%, а укупне приходе Предузећа за 0,26%, док је губитак преценило за 0,69%, што је заиста **материјално безначајно**.

б) Расподела добити ЦИП-а

Није тачно да је донета одлука без претходне сагласности Предузећа на донету одлуку о расподели добити зависног предузећа ЦИП. У току ревизије достављене су донете одлуке, што је истанкнута и на састанку. Такође, сматрамо да је материјално безначајно што зависно предузеће није поступило у складу са чланом 19. Закона о јавним предузећима и делатностима од општег интереса, јер 50% распоређене добити је преценило уделе за 12%. Као што смо изнели на састанку, губитак није подцењен, јер би и 50% уплаћене добити, Предузеће књижило на рачуну - „приходи учешћа у добитку зависних правних лица који се обрачунавају по моделу удела“, као што је и прокњижено по донешеним одлукама.

в) Расподела добити Заштитне радионице

Као што је истакнуто на састанку због исправке удела за исказани губитак у зависном предузећу Заштитне радионице д.о.о. у ранијем периоду, Предузеће је исту укинуло када је добило Одлуку о оствареној добити и расподели исте. Мишљења смо да сагласност Предузећа није потребна, из разлога што је зависно предузеће покрило губитак у складу са Законом о привредним друштвима. Није тачно да су удели и губитак подцењени, односно прецењени, јер су само кориговани.

Тачка 7. Предлога - Потраживања

а) Потраживања од купаца у земљи

Не слажемо се, као што смо истакли на састанку да се нисте могли уверити у стање исказаних потраживања од купаца у земљи, из разлога што укупна потраживања у износу од 2.473.547 хиљада динара нису усаглашена за износ од 885.360 хиљада динара, што представља 64,21% усаглашености. По нашем мишљењу проценат усаглашености је већи, јер Предузеће сматра усаглашене и ИОС обрасце који нису враћени, с обзиром да на ИОС обрасцима стоји клазула, уколико се не одговори на ИОС, сматраће се да је стање усаглашено. Укључујући и тај део проценат усаглашености је 75,84%.

б) Потраживања од купаца у иностранству

Као што смо истакли на састанку, за потраживања од купаца у иностранству немамо потврђене ИОС обрасце, из разлога што исти нису одговорили на послате, у шта су

се могли уверити и ревизори приликом контроле, јер и на њихове конфирмације купци у иностранству нису одговорили.

Тачка 8. Предлога - Резервсање

а) Резервсање од Хрватске железнице

Мишљења смо да је резервисани износ максимално могуће утврђен, односно износи 70,32% дефинисаног дуга из Глобалног споразума по коме су на идентичан начин регулисане обавезе према осталим иножелезничким управама, а што смо истакли и на састанку.

Тачка 9. Предлога - Зајмови и камате по кредитима

а) Зајмови ЕИБ број 14256 и Зајму 16285

Предузеће је предузимало мере за усаглашавање дугорочних кредита у иностранству по зајмовима ЕИБ број 14256 и Зајму 16285, као што смо истакли на састанку, али банка није имала документацију.

АД „Железнице Србије“ контактирале су Народну банку Србије и добиле следећи одговор: у поступку приватизације Панонске банке, Агенција за осигурање депозита и Панонска банка требале су да склопе уговор којим би обавезе по напред наведеним зајмовима биле пренете на Републику Србију, уговор није потписан.

На основу таквог уговора Агенција за осигурање депозита у својим пословним књигама имала би прокњижене обавезе по основу напред наведених зајмова чији је крајњи корисник АД „Железнице Србије“. Усаглашавањем обавеза по основу зајмова ЕИБ АД „Железнице Србије“ би извршиле са Агенцијом за осигурање депозита.

б) Кинески кредит

Закон је донет и у току су активности на доношењу одлука надлежних органа Предузећа и спровођењу одговарајућих књижења у пословним књигама АД „Железнице Србије“.

Тачка 10. Предлога

а, в, г) Специфична здравствена заштита, програми рехабилитације и превенције радне инвалидности

У прилогу се презентирају додатна образложења и додатна документација, из које је видљива укупна регулатива из ове области. Наиме, ради се о трошковима који су планирани у годишњем Програму Пословања, по посебном Програму специфичне здравствене заштите железничара у смислу чл.119 и 105 Закона о раду, и односних правилника које је усвојила Влада СРЈ 2001.године. Намена средстава је лечење, рехабилитација радне и здравствене способности односно превенција радне инвалидности од последица професионалних болести системског карактера, услед тешких услова рада и изразитих ризика у обављању железничког саобраћаја.

У 2010.години, како је детаљно и образложено у приложеном материјалу, дошло је до техничке грешке у смислу да је део трошкова по овом основу (за чланове породица и раднике зависних друштава) уместо синдикатима фактурисан железници, што је евидентирано у извештају ревизије. У циљу решавања овог пропуста, Генерални директор је издао Наредбу да се утврди тачан износ у овом смислу односно да се сачини Споразум са синдикатима, по коме ће се ова средства рефундирати послодавцу.

У прилогу достављамо Споразум у овом смислу број 300/2011-1393 од 23.12.2011.године који су потписали Генерални директор Железнице Србије и Репрезентативни синдикати.

До овог пропуста је дошло због организационих промена током 2010.године при чему у надлежном ресору нису у целини успостављени контролни механизми, већ је процедуре обављала посебна комисија по донетом правилнику. Обзиром да се ради о пословним односима са зависним предузећем „Желтурист“ и имајући у виду да су у цео процес укључени интереси синдиката,(чији су представници као заступници интереса и права запослених у смислу Закона о раду, Колетивног Уговора и права из области медицине рада чланови поменуте комисије), а у условима континуираног незадовољства запослених и потенцијалног штрајка током 2010.године, потписник рачуна по овом основу је имајући поверења у учеснике у укупној организацији ових послова, исте и оверио као исправне.

Тачка 11. Предлога - Техничка грешка у књижењу камата Еурофиме

Као што сте се уверили, дошло је до техничке грешке и иста је исправљена у марту 2011. године. Анализом је утврђено да су трошкови камате и провизије подцењени за 7,79%, пасивна временска разграничења за 8,98%, а губитак је прецењен за 0,34%, што је материјално безначајно, по нашем мишљењу и не би требало да буде основ за Неизражавање мишљења, што смо и на састанак истакли.

Тачка 12. Предлога

а) исплата једнократне солидарне помоћи

У прилогу се презентира елаборат са детаљним образложењима и укупном документацијом која недвосмислено указује да су Железнице Србије у исплати солидарне помоћи, у условима прописа о ограничењу зарада, поступила у складу са односним законским и подзаконским актима, односно исплата једнократне солидарне помоћи је на захтев репрезентативних синдиката, штрајкачког одбора Генералног директора и Министарства за инфраструктуру реализована на **идентичан начин (у истом износу и по истим критеријумима) који је примењен у исплати солидарне помоћи у Јавном Сектору и Државним органима (директни и индиректни корисници Буџета) по Закључку Владе Републике Србије број 116-5040/2010 од 08.07.2010.године, стим што је **Влада Републике Србије својим Закључцима од 16.12.2010.године ово прво одобрила и Железници Србије као директном кориснику Буџетских средстава** (субвенције су по посебном Програму Владе опредељена за зараде и друга примања). Односно, једнократно помоћ је реализована у складу са чланом 4. став 2. Правилника о остваривњу права на пореско изузимање (који је донело Министарство финансија 2001.године), **уз дефинисање права железници за коришћење овог основа поменутим Закључцима Владе**, а у циљу поправљања изузетно тешког материјално-социјалног положаја запослених (просечно основна зарада 23,5 хиљ.дин. без додатака, високоризична занимања са професионалним обољењима системског карактера) и спречавања заказаног штрајка за новогодишње празнике. За разлику од Државних органа који су ову исплату реализовали у статусу неопорезиве социјалне помоћи, Железнице Србије су обрачунале и платиле порез на друга примања. На укупан поступак позитивна мишљења су дала сва ресорна министарства (Министарство финансија, Министарство за рад и социјалну послитику, Министарство економије и Регионалног Развоја и Републички секретаријат за законодавство) и иста су приложена у елаборату.**

У ребалансу Програма Пословања за 2010.годину, на који је Влада Републике Србије дала сагласност, исплата једнократне солидарне помоћи је планирана као друго примање социјалног карактера, обзиром да су Закључком Владе Републике Србије 05 број 400-8141/2009 од 10.12.2009.године и Законом о привременом смањењу зараде (Службени Лист 31/2009), масе средства за зараде у 2010.години су лимитиране.

У овим законским ограничењима није било могуће кориговати зараде и поправити социјални положај железничара кроз корекцију цене радног часа, или другим линеарним исплатама једнократне помоћи, на која се обрачунавају порези и доприноси, јер би исте имале третман зараде у смислу поменутих законских ограничења, односно једнократна исплата је могућа уз смањење радног часа и у оквиру одабране масе у Програму Пословања.

Обзиром на дилеме и укупну ситуацију која је пратила исплату једнократне помоћи, Железнице Србије су Министарству за рад и социјалну политику и Министарству за финансије-Сектор за фискални систем, доставиле укупну документацију са захтевом за мишљење да ли поред исплате пореза (20% - 20% нормирани трошкови) постоји обавеза обрачуна доприноса на зараде.

Министарство за рад је у свом допису од 24.12.2010.године одговорило да у смислу Закона о раду **ова солидарна помоћ нема карактер зараде, а Министарство финансија-Сектор за фискални систем**, позивајући се на достављену документацију и чл.120 Закона о раду, дана 05.01.2011.године је доставило следећи одговор .... **не постоји обавеза обрачунавања и плаћања доприноса на обавезно социјално осигурање на примању по основу солидарне помоћи.**

Железнице Србије су у претходном периоду како је то ревизор имао прилику да се увери, тачно и благовремено обрачунале и измириле све обавезе по основу пореза и доприноса као и других обавеза према Држави, што указује на одговоран однос железнице по овом питању, без обзира на изузетно тежак економски положај.

Тачка 13. Предлога

а, б, в) Трошкови репрезентације

Као што је детаљно образложено у примедбама на нацрт извештаја и из приложене документације (изводи из усвојеног Програма Пословања, извод из усвојеног Извештаја о Пословању за 2010.годину, односно изводи из Плана набавки за 2010.годину) евидентно је да су средства за репрезентацију планирана на три позиције, односно по три основа.

Дакле, структура прокњижених трошкова репрезентације у поменутом износу од 100.637 хиљ.дин. је следећа:

1. **Трошкови новогодишњих пакетића** у износу од 19.000 хиљ.дин. (планирано 19.000хиљ.дин)
2. **Трошкови исхране учесника програма по основу интерних семинара и тематских конференција из области безбедности и функционисања саобраћаја** (Одлука број 300/2006-103/1) у износу од 29.525хиљ.дин. (планирано у оквиру 59.920 хиљ.дин.). **У плану набавки** за 2010.годину планирана су средства по основу едукација извршног особља у износу од 20.000 хиљ.дин. (позиција 94) и средства по основу курсева, семинара и симпозијума у износу од 13.000 хиљ.дин. (позиција 95) што укупно чини износ од 33.000 хиљ.дин, односно реализована средства од 29.525 хиљ.дин. су у оквирима предвиђених средстава у Плану набавки. (прилог: извод из Плана набавки)
3. **Директни трошкови репрезентације по свим основама** у износу од 52.112 хиљ.дин.(планирано 60.000 хиљ.дин.)

Имајући у виду наведене чињенице, Железнице Србије нису реализовале веће трошкове по основу репрезентације у односу на планиране величине у Програму Пословања за 2010.годину, већ су по овом основу учињене и одређене уштеде у односу на планирано, а свакако у односу на реализацију из претходног периода.

Ове чињенице су истакнуте и додатно образложене на састанку од 08.12.2011.године, на коме су представници Железнице образложили да документација није презентирана због одсуства ресорног помоћника генералног директора (операција кичме).

Такође, решењем о преносу овлашћења бр.300/2009-400 од 18.03.2009.године, обзиром на специфичности железничког система и веома обимну документацију која прати већину пословних догађаја, предвиђено је следеће:

Овлашћени руководиоци и овлашћени радници су дужни да у оквиру својих ресора трајно чувају комплетну документацију о насталој обавези по основу које су потписали рачун или друге документе, из којих је могуће на недвосмислен начин утврдити да је обавеза настала, да је у складу са односним законским прописима, Програмом пословања, посебним одлукама Управног одбора, генералног директора или других органа управљања, односно трајно чува укупну документацију о спроведеном поступку јавне набавке и исту по захтевима интерних и екстерних контрола ставља на увид са одговорним и потребним образложењима.

После поменутог састанка од 08.12.2010.године овлашћено лице је и поред наведене болести доставило типичну документацију која се односи на трошкове исхране и друге трошкове по овом основу, везане за **Програме школовања и едукације** радника у области безбедности железничког саобраћаја о чему прилажемо елаборат са детаљним образложењима и типичном документацијом из које је недвосмислено видљива намена и основаност реализованих трошкова репрезентације.

По овом питању, прилажемо и посебан извештај стручне комисије, која је везано за налазе ревизије, дала своје мишљење уз елаборирање односних прописа који регулишу ову област, уз изводе из Програма Пословања и Извештаја о пословању за 2010.годину (Сектора за план). Дакле, ради се о трошку који има пословни третман и који је настао у функцији безбедности железничког саобраћаја уз напомену да је ова област идентично организована и у другим железницама у Европи.

Такође, трошкови репрезентације се, као што је додатно образложено, у **последње три године планирају и реализују у битно мањим износима, односно имају силазни тренд, што указује на однос пословодства по овом питању.**

При оцени трошкова репрезентације треба имати у виду да је железница систем са 18,5 хиљада радника, око 200 организационих јединица на територији целе Србије, да је систем по својој техничко-технолошкој организацији централизован, да има пословне односе са око 2000 комитената у земљи и око 300 комитената из иностранства, да има свакодневне пословне односе са свим европским железницама у оквиру заједничке организације превоза и бројним активностима од заједничког интереса у UIC-у и великом броју међународних железничких организација итд.

Поред наведеног у 2010. години су спроведене бројне активности на имплементацији зајмова у оквиру пројекта Обнова железнице II, интензивирани активности у вези реструктурирања железнице и преласка у нову организациону форму, бројне активности са ангажованим консултантима, стручним институцијама, итд.

Укупна пословна активност у укратко образложеном смислу, подразумева изузетно велики број састанака, консултација, односно велики број учесника, како из железнице, тако и пословних партнера, представника и делегација у наведеном смислу.

Обзиром на наведено, трошкове репрезентације су као пословни трошак неопходни, како по питању угоститељских услуга, тако и по питању предатих поклона. Илустрације ради, ови трошкови су код Хрватских железница неупоредиво већи, Словеначких на ниво Железнице Србије, итд.

У овом смислу, а имајући у виду специфичности железничког система, спремни смо да по потреби доставимо и другу документацију, која недвосмислено указује да су трошкови репрезентације учињени у пословне сврхе.

Елаборат са детаљним образложењима и односна документација у прилогу.

Имајући у виду наведено, специфичност и сложеност железнице како у економско-техничком тако и у организационом смислу, предлажемо да се пре Савета ревизије организује још једно усаглашавање ставова, чиме би Предлог извештаја био објективнији.

Напомињемо да се управо из ових разлога, са комерцијалним ревизијама организују стручна усаглашавања у неколико интеракција пре коначне верзије извештаја, што је по досадашњем искуству битно доприносило објективности коначне верзије извештаја.

Стручне службе Железнице Србије су током ревизије, одговорно, професионално и у најкраћем року обезбеђивале тражену и веома обимну документацију, што су ревизори и потврдили, осим у случају ресорног помоћника за зависна предузећа који је на дужем боловању (операција кичме). Обзиром на професионалну сарадњу током ревизије, стручне службе су стекле очигледно погрешан утисак да су тражена документација и презентирана образложења, довољне за позитивно мишљење.

Међутим, достављени нацрт извештаја ревизије, на који је у кратком року требало доставити примедбе, по нашем мишљењу није обухватио све презентиране доказе и валидну документацију по више основа, за које је уздржано мишљење.

Напомињемо да смо спремни да пружимо додатна образложења и презентирамо допунску документацију уколико се за тим укаже потреба.

Обзиром на наведено, молимо да се достављена документација додатно размотри, односно да се по потреби организује још једно усаглашавање, како би коначан извештај пружио реалну слику о пословању Железнице.

Прилог:

1. Примедбе на Предлог Извештаја са детаљним образложењима по тачкама, бр. _____ од _____
2. Елаборати са детаљним образложењима и односном документацијом за тачке по Предлогу Извештаја и то: тачка 1., тачка 3., тачка (4. а,д,ђ и ж) тачка (4. б,в,г,е,з, и), тачка (5. а,б,в), тачка (10. а,в,г), тачка (12а), тачка (13 а,б,в) Достављамо у прилогу.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР

Милован Марковић

Број:
Дана:
Београд

**ПРИМЕДБЕ И СУГЕСТИЈЕ
НА ПРЕДЛОГ ИЗВЕШТАЈА ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ
О РЕВИЗИЈИ ГОДИШЊИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И
ПРАВИЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА ЗА ЈП „ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ“ ОД
09.12.2010. ГОДИНЕ
(БРОЈ: 400-1171/2011-01 ОД 09.12.2011. ГОДИНЕ)**

У Нацрту извештаја о ревизији финансијских извештаја за 2010. годину, дат је Основ за уздржавајуће мишљење између осталог и за:

Тачка 1. Систем финансијског управљања и контроле.

Да Предузеће није успоставило адекватан систем финансијског управљања и контроле у складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору је општа формулација и не можемо се сложити са тим налазом у потпуности. У току ревизије дата су на увид сва битна акта за функционисање једног овако великог система (Статут, Одлука о преносу овлашћења, правилници, упутства, интернет процедуре и друго). Тим процедурама су обухваћене све области за обављање делатности у ЈП „Железнице Србије“, самим тим је дефинисана подела дужности и прецизно је лоцирана одговорност за извршење одлука, контролу истих и књижење пословних промена. У овом смислу смо Вам предали зборник интерних правилника, упутстава и прописаних процедура из економске области пословања предузећа (књиге I и II, садржај у прилогу) којима су веома прецизно прописани поступци, процедуре и одговорности за састављање, контролу књижења и ликвидацију рачуноводствених исправа. Такође, све процедуре су формализоване кроз прописане обрасце у којима су прецизно дефинисани сви подаци за потпуну идентификацију пословне промене на одговарајући организациони ниво, врсту пословног догађаја, одговорно овлашћено лице у предузећу за оверу конкретних докумената, контролу, књижење и друге операције по важећим интерним и екстерним прописима.

Укратко, основне процедуре у економској области пословања предузећа су следећи:

- Основни документ по коме предузеће послује су годишњи Програми Пословања, који су конципирани у врло обимним процедурама техничко-економског усаглашавања и планирања у интеракцији између ресорних Дирекција, Сектора и Секција односно стручних служби за израду плана, при чему се сагледава свака позиција у захтеву за третирање у годишњем програму.

Програм Пословања пролази кроз процедуру усвајања на стручним тимовима и ресорним функцијама предузећа, потом докуменат усваја Извршни и Управни Одбор односно Скупштина предузећа. Коначно на Програм Пословања сагласност даје Влада Републике Србије уз претходна мишљења ресорних министарства и Одбора Владе са којим се такође врши усаглашавање.

- На основу годишњег Програма Пословања конципира се детаљан план набавки по свим позицијама који је истовремено и основ за реализацију набавке добара и услуга уз стриктну примену прописаних процедура из Правилника о јавним набавкама и другим процедурама из ове области. У процедури покретања јавних набавки учествују ресорни сектори, сваки са аспекта и своје контролне функције, и то: Сектор за набавке и стоваришне послове као стручни сектор за примену Закона о Јавним Набавкама, Сектор за правне послове у смислу законистости, Сектор за план и реструктурирање у смислу да ли је покренути поступак у складу са Програмом Пословања, финансијска функција у смислу финансијских аспеката конкретне набавке итд. У наредној фази предлози за покретање јавних набавки се усвајају на органима управљања (Управни Одбор и Скупштина).

Дакле, до фазе покретања поступка набавки у укупну процедуру је уграђено више контролних механизма од стране специјализованих стручних и руководно-управних функција предузећа са различитих аспеката.

Сличан поступак се спроводи и у процедурама уговарања и саме реализације набавки. Имајући у виду укратко наведено, систем финансијског управљања је кроз интерно прописане процедуре конципиран на превентивним контролним механизмима са правног, економског, планског и техничког аспекта.

Негативна страна укупног поступка, који обезбеђује поуздану контролну функцију, је изузетно успорен поступак реализације Програма Пословања и Плана Набавки, што директно утиче на благовремено одржавање капацитета и последично на редовитост саобраћаја.

Основне процедуре у даљим поступцима са рачуноводственим исправама су такође детаљно прописане у свим сегментима економског пословања предузећа (организација платног промета са аутоматским књижењем потраживања и обавеза, поступак измирења обавеза, обрачун зарада, област некретнина, постројења и опреме, транспортно рачуноводство, рачуноводство материјала и резервних делова, итд.) уз додатне контролне механизме и прецизно лоцирану одговорност за сваку појединачну операцију, прописане извештајне процедуре за различите нивое руковођења и управљања, принцип јавности и доступности података итд.

Коначно, решењем Генералног директора о преносу овлашћења за оверу рачуноводствених исправа и других докумената, прецизно је дефинисано да овлашћено лице (које депонује свој потпис у надлежним контролним службама) својим потписом на рачуноводственој исправи у формализованом обрасцу-печату тврди да је настала пословна промена у складу са Програмом Пословања, Законом о Јавним Набавкама и другим односним прописима, односно да је са суштинског и формално-рачунског аспекта исправна.

Дакле, на сваком документу се у интерно прописаној форми идентификује одговорно овлашћено лице у наведеном смислу, односно свака фаза у даљим поступцима са рачуноводствено-финансијским документима је такође у електронском систему регистровала одговорно лице за конкретну операцију.

Укупна организација и функционисање специфичног економског система железнице је разрађена и имплементирана кроз адекватан програмско-информациони систем.

Информациони систем је изузетно поуздан, потпуно ажуран, информативно аналитичан, програмско-технички и процедурално усавршен, са уграђеним модуларно контролним механизмима (модел 11 са контролним моделом 11) и системски везаним органиграмом аутоматског рачуноводственог књижења потраживања, обавеза, извода текућих рачуна и других пословних догађаја и промена. У досадашњем периоду експлоатације, без обзира на веома велики број података по различитим аспектима и основама и компликовану организациону форму (преко 200 организационих нивоа) нису, уочене грешке у функционисању, почев од модуларно контролисаног уноса података до финалних информација. Поред потпуне ажурности и поузданости рачуноводствених евиденција са аспекта Законских прописа, систем омогућује и међусобне пословне односе „чистих рачуна“ између организационих делова унутар Предузећа, односно друштава, у којима поједностављено речено свака секција интерно плати или наплати своје учешће у фактурисаној услузи или преузетој обвези екстерно експонираног правног субјекта. Независна ревизорска предузећа која су вршила ревизију финансијских извештаја у ЈП „Железнице Србије“ у претходним годинама, а посебно страни консултанци су процедуре из финансијско-рачуноводствене области оценили као веома уређене и поуздане, посебно имајући у виду сложеност железнице као привредног субјекта.

Поред укратко описаних редовних процедура функција и делатности предузећа, обзиром на очекиване утицаје светске економске кризе на железницу као транспортни систем директно завистан од стања у домаћој привреди и окружењу као и на предстојеће организационе промене, Генерални директор је својим решењем из марта 2009.године формирао радну групу за консолидацију економског положаја железнице у функцији управљања ризицима. Радна група је сачинила програм консолидације железнице са свих аспеката пословања, посебно на плану интерне економије предузећа. Радна група је у периоду 2009-2011.година реализовала низ активности на плану економске консолидације и раздужења предузећа, посебно према повериоцима који су у дужем периоду исказивали велика потраживања (Електропривреда Србије, Београдски железнички чвор, НИС, итд.). Такође, на плану интерне економије су спроведене бројне мере штедње по свим сегментима пословања, уз прописивање низа процедура којима су додатно уређене одређене области у пословању Предузећа.

О активностима радне групе стоји на располагању обимна и систематизована документација.

У прилогу дописа презентирамо типичну документацију у овом смислу:

- Зборник прописа, Књига 1 и Књига 2 у којима су систематизовани интерни прописи и процедуре из економске области. (Преглед прописа у прилогу)

- Преглед правилника, упутстава и процедура, везано за организацију и безбедност железничког саобраћаја (690 правилника, упутстава и процедура).

- Типична документација о предузетим активностима у ЈП "Железнице Србије" на плану управљања ризицима за период 2008-2010. година са

посебним акцентом на утицаје Светске економске кризе на пословање железнице.

Елаборат о активностима на плану консолидације економског положаја железничог система у вези са процесом реструктурирања Предузећа. (Прилог: Књиге 1, 2 и 3)

Из презетиране документације је евидентно да су ЈП „Железнице Србије“ сагледале и предузеле одговарајуће мере по свим сегментима пословања, а посебно на плану интерне економије.

Сагласно наведеном, наш став је да ревизорски налаз у овом смислу, треба искључити из Основа за уздржавајуће мишљење.

Тачка 2. Успостављање интерне ревизије

Да Предузеће није успоставило интерну ревизију у складу са одредбама члана 35. Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање интерне ревизије, не слажемо се у потпуности.

Правилником о организацији и систематизацији послова Јавног Предузећа "Железнице Србије", донетим 17. јуна 2010. године, успостављен је Центар за интерну ревизију и попис у коме је систематизовано Одељење за интерну ревизију.

Правилником је дефинисано да се на послове интерне ревизије могу распоредити само запослени који имају лиценце за интерне ревизоре или лиценце за овлашћене рачуновође. Запослени у Центру за интерну ревизију морају завршити основну обуку за интерне ревизоре, основну обуку за финансијско управљање и контролу и обуку за практичан рад на ревизији обављањем две ревизије, које организује Министарство финансија, Сектор – Централна јединица за хармонизацију и у складу са чланом 3. Правилника о условима, начину и поступку полагања испита за стицање звања овлашћени интерни ревизор у јавном сектору ("Службени гласник РС" број 46/2009 и 94/2010) стећи звање овлашћени интерни ревизор у јавном сектору. Обуку је, по распореду које је дало Министарство финансија, завршило четворо запослених и тренутно је на школовању још троје запослених. Након, завршене обуке и полагања испита, извршиће се распоред запослених за обављање интерне ревизије.

Центар је, након завршене обуке дела запослених, почео послове интерне ревизије, тек у 2011. години и урађене су 3 интерне ревизије.

Сматрамо да образложење треба изузети из основа за уздржавање мишљења, обзиром на успостављене процедуре у Предузећу описане у тачки 1. Основу за изражавање мишљења и наведено образложење дати кроз скретање пажње

Тачка 3. Јавне набавке

- Програм Владе Републике Србије о условима и начину подстицања производње и ремонта шинских возила

Дугогодишњи проблеми у упошљавању домаћих ремонтера, пре свега у обиму посла, иницирало је Министарство економије и регионалног развоја да осмисли програм којим ће се одредити финансијска средства ремонтерима као директним корисницима у виду кредита који ће се правдати извршеним ремонтима возних средстава. У ту сврху ЈП „Железнице Србије“ су добиле упит да дају своје потребе за ремонтом на основу кога су се, касније, одредили послови по ремонтерима а на основу већ унапред одређених финансијских средстава. Важно је напоменути да критеријум потреба ЈП „Железнице Србије“ за ремонтом возних

средстава није био примарни већ је то пре свега била економска ситуација, односно број запослених код односног ремонтера шинских возила. Трошкови ремонта односних возних средстава по јединици били су дефинисани на основу претходних уговора са одговарајућим ремонтерима кроз састанке стручне радне групе формиране од стране Министарства за економију и регионални развој.

Из напред наведених разлога средства су обезбеђена Законом о буџету Републике Србије а намена истих одређена је кроз Програм о условима и начину подстицања производње и ремонта шинских возила у Републици Србији за потребе ЈП „Железнице Србије“.

За израду и праћење „Програма“ формирана је радна група испред Министарства економије и регионалног развоја у коју су укључени, такође на захтев Министарства и представници ЈП „Железнице Србије“.

Влада Републике Србије Закључком 05 бр. 340-4064/2009 од 02.07.2009. године и 05 бр. 340-579/2010-1 од 28.01. 2010. године усвојила је Програм о условима и начину подстицања производње и ремонта шинских возила у Републици Србији за потребе ЈП „Железнице Србије“ и тачком 3. Поменутих Закључака препоручила је Управном одбору да донесе Одлуке о закључењу Уговора са произвођачима и ремонтерима шинских возила који су одређени овим Програмом.

Програмом је такође одређена, по ремонтеру врста услуге, број теретних кола, путничких кола, локомотива и ЕМВа који су одређени за ремонт као и вредност посла у динарима. **Табела која ово дефинише је саставни део Програма који је усвојен Закључком Владе Републике Србије. У њој су дефинисани сви елементи потребни за доношење одговарајућих Одлука на основу којих су се склопили Уговори са домаћим ремонтерима возних средстава. Средства по основу ових уговора ремонтерима су директно преношена од стране Фонда за развој при чему су ЈП „Железнице Србије“ имале искључиво техничку улогу кроз верификовање испостављених фактура у погледу обима и врсте извршених услуга.**

У прилогу Вам достављамо Закључак Владе из 2009 и 2010 године на основу којих су донете Одлуке и потписани Уговори за ремонт возних средстава.

Сходно напред наведеном, сматрамо да нема основа за уздржавање мишљења.

- Израда Идејног пројекта модернизације пруге Стара Пазова - Нови Сад

Саобраћајни институит „ЦИП“ основан је Одлуком Управног одбора Јавног железничког транспортног предузећа „Београд“ 15.08.1990. године, који је правни претходник ЈП „Железнице Србије“ као истраживачки институт за обављање научноистраживачке, пројектантске и привредне делатности за потребе **Оснивача** и за пружање услуга трећим лицима.

Саобраћајни институт „ЦИП“ организовано је у једночлано друштво са ограниченом одговорношћу одлуком Управног одбора ЈЗТП „Београд“ бр.100/2000-43 од 01.06.2000. године, а регистровано је код Агенције за привредне регистре - Регистар привредних субјеката решењем бр.28264 од 31.05.2005. године, са 100% капиталом железнице.

Као што је то дефинисано и оснивачким актом Саобраћајни институт „ЦИП“ за потребе оснивача обавља пројектовање железничке инфраструктуре. У свом досадашњем раду за потребе железнице урађено је на десетине пројеката и са пуним правом можемо рећи да је „ЦИП“ једина фирма у Србији која се бави

пројектовањем железничке инфраструктуре и која располаже адекватном и стручном кадровском структуром и техничком опремљеношћу.

Како Закон о планирању и изградњи дефинише три фазе у изради техничке документације, израда идејног пројекта представља наставак студије оправданости и генералног пројекта реконструкције и модернизације пруге Београд-Стара Пазова-Нови Сад-Суботица-Граница Мађарске са „Претходном анализом утицаја на животну средину и претходном студијом оправданости из 2009. године“, који је усвојен од стране Ревизионе комисије за стручну контролу техничке документације Министарства животне средине и просторног планирања.

Управо из напред изнетих разлога спроведен је преговарачки поступак без објављивања јавног позива са Саобраћајним институтум „ЦИП“, а на основу члана 24. став 1. тачка 3. Закона о јавним набавкама.

Да је наведени поступак спроведен транспарентно говори и чињеница да је после доношења Одлуке о избору најповољније понуде, а пре закључења уговора сходно члану 24. став 2. Закона о јавним набавкама у „Службеном гласнику РС“, бр.80 од 02.11.2010. године објављено обавештење о избору најповољније понуде које садржи податке о предмету набавке, изабраној понуди и о основу за спровођење преговарачког поступка. Против наведене одлуке као и врсте спроведеног поступка захтев за заштиту права понуђача могли су да уложе сви евентуални понуђачи који су сматрали да су спроведеним поступком оштећени. Управо кроз јавно оглашавање донете одлуке у Службеном гласнику РС омогућена је и конкуренција међу понуђачима кроз подношење захтева за заштиту права. Како се нико у законском року није жалио са понуђачем Саобраћајни институт „ЦИП“ Београд закључен је Уговор за израду идејног пројекта модернизације пруге Стара Пазова- Нови Сад.

Предметна јавна набавка је предвиђена Планом набавки за 2010. годину на позицији 198 Дирекције за инфраструктуру и Програмом пословања ЈП „Железнице Србије“ за 2010. годину, Табела бр 15, тачка в1.

Сходно напред наведеном, сматрамо да нема основа за уздржавање мишљења.

- Бивша зависна друштва

Да Предузеће није спровело поступак јавне набавке за услуге пружене од бивших зависних правних лица, не можемо се сложити у потпуности. Влада Републике Србије је преузела Уговором о преносу оснивачких права у Предузећу зависна друштва ЈП „Железнице Србије“ у 2005. и 2006. години.

Наиме ради се о бившим деловима процеса рада у ЈП „Железнице Србије“ који су по посебним програмима Владе Републике Србије издвојене као споредне делатности и формиране као зависна друштва ЈП „Железнице Србије“. У овим предузећима је запослено око 4.000 радника, напомињемо да је за десет зависна предузећа потписан уговор у 2005. и 2006. години за пренос оснивачких права са ЈП „Железнице Србије“ на Владу Републике Србије са циљем да се изврши приватизација. Обзиром, да приватизације нису реализоване, јер није било заинтересованих инвеститора, а имајући у виду чињеницу да су производни програми поменутих предузећа у целини ослоњени на ЈП „Железнице Србије“ у уговорима о преносу оснивачких права на Владу РС је управо зато конципиран члан 4. који гласи „Уговорне стране су сагласне да Друштво ради обезбеђења континуитета пословања и ликвидности, настави да пружа услуге за Јавно предузеће „Железнице Србије“ у складу са одговарајућим уговором.“ ЈП

„Железнице Србије“ су испоштовале члан 4. потписаног уговора са Владом Републике Србије.

У овом смислу ЈП „Железнице Србије“ су у више наврата иницирале питање решавања статуса ових друштава према ресорним министарствима Владе РС о чему располажемо адекватном документацијом.

Такође, годишњим плановима пословања, на које Влада РС даје сагласност, истиче се неопходност решавања статус ових предузећа уз приказ активности које су реализоване по том основу, и неопходна помоћ државе у решавању укупног статуса ових друштава.

Обзиром, да са овим предузећима ЈП „Железнице Србије“ има дугорочне уговоре у горе наведеном смислу (члан 4. Уговора) годишњим планским документима ЈП „Железнице Србије“ планирају набавке добара и услуга од ових друштава, сагласно програмима ових друштава на које Управни одбор ЈП „Железнице Србије“ даје сагласност.

Сматрамо да ову констатацију треба пренети у скретање пажње, обзиром да је решење статуса ових друштава и њихове улоге у систему ЈП „Железнице Србије“ могуће само у оквиру ингеренција Владе Републике Србије.

- Јавне набавке мале вредности Ауто гуме – летњи програм и Ауто гуме – зимски програм

Набавка ауто гума за летњи програм покренута је у марту месецу, за време привременог финансирања и тада се још није могла знати висина одређених средстава за евентуални зимски програм. Поступак је спроведен, изабран је најповољнији понуђач али Уговор који је железница потписала изабрани понуђач није потписао па је набавка обустављена и касније покренута поново.

Набавка зимских гума спроведена је у четвртном кварталу и исту је требало спровести јер је нови Закон о безбедности саобраћаја на путевима налагао да сви корисници друмских моторних возила од 01.11.2010. морали имати бар по две зимске гуме.

У спроведеним јавним набавкама сматрамо да је у потпуности испоштовано начело конкуренције међу понуђачима, а ово из разлога што су упити за достављање понуда упућени свим понуђачима из раније спроведеног квалификационог поступка прве фазе рестриктивног поступка.

У Плану набавки за 2010. годину на позицијама 10. и 11. Заједнички послови, предвиђена је набавка Ауто гума – летњи и зимски програм а као врста поступка јавна набавка мале вредности.

Сходно напред изнетом, сматрамо да нема основа за уздржано мишљење.

- Јавне набавке туцаника седиментног порекла

Прва јавна набавка мале вредности за испоруку туцаника седиментног порекла спроведена је марту месецу 2010 године на захтев Сектора за грађевинске послове због потреба санације колосека у станици Суботица, деоници Ниш – Димитровград, у станици Београд Ранжирна и станици Рума. У свим овим случајевима радови су били у току и за завршетак истих било је потребно обезбедити недостајуће количине туцаника, како би се радови завршили, а што директно утиче на безбедност и редовитост железничког саобраћаја. У време доношења Одлуке о покретању још није био усвојен Програм пословања ЈП „Железнице Србије“ а нити је донет План набавки за 2010. годину. Набавка добара вршила се на основу Одлуке о привременом финансирању у ограниченим

финансијским средствима. Дакле управо због ограничених средстава и неусвајања планских докумената Предузећа, а због исказане потребе у овом периоду спроведена је јавна набавка мале вредности. У спроведеној ЈНМВ смо обезбедили конкуренцију међу понуђачима на начин да смо позиве за достављање понуда упутили свим квалификованим понуђачима из прве фазе рестриктивног поступка.

По усвајању Плана набавки за 2010. годину покренут је и спроведен рестриктивни поступак – 2 фаза, набавке 50.000 м³ туцаника седиментног порекла по партијама. Наведена набавка предвиђена је у Плану набавки Дирекција за инфраструктуру под редним бројем 85.

Након спроведене 2 фазе рестриктивног поступка у септембру месецу достављен је захтев за набавку туцаника седиментног порекла за пругу Шарган – Витаси – Кремна са позиције 193. Дирекције за инфраструктуру, за наставак радова на музејско туристичком комплексу „Шарганска осмица“. На поменутој позицији (Ревитализација пруге Витаси – Кремна) се није могла препознати набавка туцаника седиментног порекла. Напомињемо да смо у спроведеној ЈНМВ обезбедили конкуренцију међу понуђачима на начин да смо позиве за достављање понуда упутили свим квалификованим понуђачима из прве фазе рестриктивног поступка.

Сходно напред изнетом, сматрамо да нема основа за уздржано мишљење.

- Јавне набавке клима уређаја

Планом набавки за 2010. годину на позицији 18 - Заједнички послови, је предвиђена јавна набавка мале вредности клима за потребе заједничких служби за коју су била обезбеђена финансијска средства у износу од 480.000,00 динара. ЈНМВ је спроведена у месецу јуну и климе су набављене.

У Плану за 2010. годину на позицији редни број 282 – Дирекција за инфраструктуру, предвиђена је набавка клима уређаја за Дирекцију за инфраструктуру али са необезбеђеним средствима. Покретње поступка било је могуће према Закону о јавним набавкама тек након обезбеђења финансијских средстава. На предлог Директора Дирекције за инфраструктуру а услед високих температура и обезбеђења услова рада извршена је релокација средстава у финансијском плану Одлуком Управног одбора бр 100/2010-163-39 од 22.08.2010. г. По извршеној релокацији средстава покренута је и извршена ЈНМВ.

У спроведеном поступку јавне набавке обезбеђена је конкуренција међу понуђачима.

Сходно напред изнетом, сматрамо да нема основа за уздржано мишљење.

- Јавне набавке новогодишње репрезентације

У Плану набавки за 2010. годину, набавка новогодишње репрезентације планирана је као набавка мале вредности из разлога што је ова врста набавке строго сезонска и спроводи се највише два месеца пре Нове године када и излазе каталози артикала новогодишње репрезентације и када се формирају цене истих. Сматрали смо да се набавка у отвореном поступку не би била сврсисходна због реалне дужине рокова и да се поступак не би окончао до краја календарске године, а такође сматрамо да се поменута новогодишња репрезентација не може подвести под истородна добра.

Набавка број 288 - репрезентативни комплети за пословне партнере ЈП „ЖС“ за 2011 је веома специфична. Обухвата више разнородних артикала а већину чине ручно прављени уникатни уметнички артикли који се у посебним приликама уручују пословним партнерима.

Набавка број 289 - односи се на вишеслојне календаре ЈП „ЖС“ за 2011. годину, чија израда захтева услугу припреме и штампања.

Набавка број 292 - агенде и роковници на које се као готове производе накнадно уштампава или утискује лого ЈП „ЖС“.

У спроведеним поступцима јавне набавке мале вредности обезбеђена је конкуренција међу понуђачима.

Сходно напред изнетом, сматрамо да нема основа за уздржано мишљење.

Тачка 4.

а) Књижење амортизације по Процени вредности средстава из 2000. године

Не слажемо се са вашом констатацијом да Предузеће није извршило корекцију обрачуна амортизације, због веома значајне разлике, између процењене и раније набавне вредности средстава. Као што смо навели у већ предатим Примедбама, корекција није урађена због веома значајне разлике у евидентираним средствима на дан 31. децембра сваке године посматраног периода од четири године, што представља велику временску дистанцу. У наведеном периоду спроведено је близу 10.000 промена у аналитичкој евиденцији основних средстава (отуђења, расходовања, прибављања, додатна улагања и друго). Како је у марту 1999. године отпочела интервенција НАТО снага на Републику Србију и том приликом су значајна средства уништена, што је разлог многим променама у пословним књигама, процена није књижена у 1999. години, када је и верификована, Решењем бр. 39/99-1-2 од 16.3.1999. године од стране Владе Републике Србије, Министарства за економску и власничку трансформацију, те је прокњижена у 2000. години. Такође, напомињемо да смо због горе поменуте НАТО интервенције били принуђени да изместимо пословне књиге и документацију на више локација, ради заштите, које су враћене тек крајем године.

Због напред наведеног, сматрамо да ову констатацију треба искључити из Основа за уздржавајуће мишљење, с обзиром да је у току процена вредности некретнина, постројења и опреме и да ће средства са 01.01.2011. године, бити правилно исказана у пословним књигама.

б) Услуге Друштва за развој пројеката о некретнинама „Прон-инвест“ д.о.о. Београд

Уговором о преносу оснивачких права Предузећу за развој пројеката о некретнинама „Прон-инвест“ д.о.о. Београд закљученом 27.11.2006. године између Јавног предузећа „Железнице Србије“ Београд и Републике Србије, оснивачка права пренета су са ЈП „Железнице Србије“ на Републику Србију.

Чланом 4. напред наведеног уговора заведен у ЈП „Железнице Србије“ под бројем 300/2006-23-20 дефинисано је да су уговорне стране сагласне да Друштво „Прон-инвест“ ради обезбеђивања континуитета пословања и ликвидности, настави да пружа услуге за Јавно предузеће „Железнице Србије“ у складу са одговарајућим уговором.

Друштво „Прон-инвест“ обављало је послове за потребе ЈП „Железнице Србије“ у складу са Уговором о регулисању међусобних права и обавеза број 300/2007-108 од 19.01.2007.године и Методологијом обрачуна цене услуга и пре потписивања напред наведеног уговора.

Законом о приватизацији и одредбама Уредбе о продаји капитала имовине јавном аукцијом Друштво „Прон-инвест“ продато је на аукцији дана 11.4.2008. године.

У Уговору о продаји државног капитала методом јавне аукције који је потписала Агенција за приватизацију са купцем Радославом Петровићем (15. априла 2008. године) у тачки 6.3. купац се обавезује да ће у периоду од две године од дана закључења уговора обезбедити континуитет пословања субјекта у претежној делатности за коју је субјекат био регистрован на дан одржавања аукције.

Како је Друштво „Прон-инвест“ у време док је Оснивач био ЈП „Железнице Србије“, а и по преносу права на Републику Србију обављало искључиво послове за „Железницу Србије“, самим тим се и обавезе из уговора односе на обављање послова за ЈП „Железнице Србије“ у наредне две године.

Имајући у виду специфичност послова по дугорочним уговорима (експропријација, станови солидарности и друго) који имају континуитет послова и компликоване процедуре, које прате ову врсту послова са надлежним органима, (катастар, дирекција за имовину, ресорна министарства и др.) ЈП „Железнице Србије“ планирају да ову врсту послова систематизују у оквиру односних организационих делова друштава у новој организационој форми Предузећа. За послове које није могуће организовати у оквиру самих друштава биће спроведена процедура по Закону о јавним набавкама.

По нашем мишљењу, напред наведено треба пренети у Скретање пажње.

в) Попис друштвених станова

Не слажемо се са мишљењем, у делу који се односи на попис друштвених станова и дајемо следеће образложење:

Попис станова врши се сваке године и то прибављањем документације о набавци, уговора о закупу, уговора о откупу, података о судском спору и сл. и врши упоређивање са стањем у пословним књигама.

Друштвени станови се пописују и прате у 41 деоници, на територији целе Србије, и од 702 стана, по попису за 2010. годину, за 128 није било могуће прибавити документацију. Пописне комисије су за те станове покушале да прибаве документацију од секција, послале допис на адресу где се стан налази, извршиле проверу да ли се исти налазе у листовима непокретности, контактирале са службама у предузећу "Пронинвест" које је, у ранијем периоду обављало све послове око набавке и продаје станова за железницу. За одређене станове се на овај начин прибавила документација и након Извештаја о попису, извршене су књиговодствене корекције. Пописне комисије су на терену имале, у одређеним ситуацијама и велике непријатности од станара ових станова, при покушају да дођу до документације везане за предметне станове. Пописне комисије су одлазиле и на адресе где се станови налазе, али без судских налога се не може ући, нити прибавити документација од станара.

Станови за које је отежано прибављање документација додељени су у време док је Предузеће било организовано кроз ОУР-е као самосталне субјекте и исти су тада били укњижени у пословне књиге тих организација, у периоду пре 50 година. Приликом трансформације железничког система 1989. године, бивши ОУР-и су угашени и формирана је јединствена радна организација са секторским организовањем и у оквиру овог процеса прикупљена је и централно евидентирана сва расположива документација 60-70-тих година прошлог века. У међувремену стручне службе железнице су прикупиле сву могућу документацију од секција којом је комплетирана евиденција и база података за овакве станове.

Обзиром на наведене чињенице, "Железнице Србије" су задржале у својим евиденцијама и преузете податке из пословних књига о становима од бивших ОУР-

а, уз даље активности на плану прикупљања недостајуће документације од локалне самоуправе, фондова (бивши сизови) итд.

Непродати друштвени станови ЈП "Железнице Србије" удружени су у Јавна стамбена предузећа у општинама Републике Србије на чијој се територији налази. Јавна стамбена предузећа, су закључивали са корисником стана Уговор о коришћењу стана, обрачунавала и наплаћивала закупнину и обезбеђивала принудну наплату закупнине на суду и из тих средстава организовала и финансирала одржавање станова. Сектор за попис је покушао да изврши попис непродатих друштвених станова, али тај посао није окончан обзиром да су у претходном вишедеценијском периоду тај посао обављала Јавна стамбена предузећа, која су у обавези да до краја пословне године достављају железници пописне листе станова, ради сравњења. Међутим многи бивши СИЗ-ови су претрпели разне трансформације и промене, тако да задњих 5 година не достављају железници пописне листе, па пописне комисије покушавају саме да дођу до података и документације.

Са проблемима око пописа станова се путем Извештаја о годишњем попису, упознаје и Управни и Надзорни одбор.

г) Попис теретних кола

Везано за попис теретних кола из 2010. године образложење је следеће:

- Попис теретних кола је једна од активности које се обављају сваке године, уз промену реда вожње, од највеће важности за све железнице па тако и АД „Железнице Србије“. Попис теретних кола је изузетно сложена операција имајући пре свега на уму чињеницу да се он спроводи без прекида активности на организовању саобраћаја при чему је највећи број објеката у мобилном стању, а не мали број и ван територије АД „Железнице Србије“, тако да је спровођење пописа везана и за веома активну комуникацију са иностраним железницама..

- На нивоу предузећа АД „Железнице Србије“ на основу вишегодишње праксе и прописне регулативе једном годишње се врши попис теретних кола, а у складу са постојећим Упутствима за попис теретних кола на пругама ЈЖ (Упутство 88 - за попис теретних кола и Упутство 89 – за обраду података). Натуралан годишњи попис теретних кола на мрежи АД „Железнице Србије“ се врши у првој недељи месеца октобра текуће године.

- С обзиром да се ради великом броју теретних кола која се у датом тренутку налазе на мрежи (пописује се преко 13 000 теретних кола) и да је велики број теретних кола која се пописују мобилан, при годишњем попису је ангажовано више од 700 радника разних сектора (Сектор за превоз робе, Сектор за СП, Сектор за ТКП, Сектор ЗОВС, Сектор за ИС ИТ).

- Након завршетка пописа приступа се уношењу, обради и евентуалној исправци добијених података. Упоређивање достављених листи стања са подацима добијених пописом нема смисла, док се не заврши комплетно уношење и обрада добијених података (2-3 седмице после пописа).

- Поред наведеног упоређивање листи стања са подацима добијених пописом није реално, јер је процес промене стварног стања теретних кола на терену перманентан (предаја кола на касацију, реконструкција кола, набавка нових кола, отуђења кола, размена кола са бившим ЈУ републикама и итд.). На основу вишегодишњег искуства, као и због дугог трајања одређених процедура (касације, расходовања, размене кола са бившим ЈУ републикама итд.) прецизнија евиденција и усклађивање натуралног пописа са књиговодственом евиденцијом резултира усклађивања у дужем периоду.

- На основу напред наведеног имајући у виду искуства око пописа теретних кола, сматрамо да овакав начин поређења листи стања теретних кола са стварним подацима о стању теретног колског најпрецизније и ефикасније резултира у одређеним циклусима и то непосредно по заршетку уноса и обраде годишњег пописа теретних кола.

- Најновији резултати годишњег пописа теретних кола 04.10.2011. године су поређени са достављеним листама стања теретних кола од стране Сектора за финансијско-рачуноводствене послове (листе достављене одмах после пописа теретних кола) и утврђено чињенично стање је достављено Сектора за финансијско-рачуноводствене послове дана 25.11.2011 године.

Напомињемо, да је од стране АД „Железнице Србије“ формирана Комисија на вишем нивоу, састављена од стручних радника више сектора, са задатком усклађивања стања исказаног пословним књигама (листама стања) и стања утврђеног пописом кола, као и дефинисањем мера и активности за довођење ових евиденција у сагласност. Дирекција за превоз (Сектор за превоз робе) је наведеној Комисији доставио све тражене податке у циљу реализације датих задатака (пописе теретних кола задњих осам година, списак приватних кола уврштених колски парк АД „Железнице Србије“, уговоре о размени кола, итд.).

д) Обезвређење вучних возила

Не слажемо се са вашим налазом.

Предузеће није утврдило да ли постоје индикације да су обезвређена вучна возила на дан 31.12.2010. године, а за које је извршена прва и последња процена фер вредности вучних возила са стањем на дан 01.01.2004. године из разлога што је Управни одбор донео Одлуку о покретању поступка јавне набавке услуге процене вредности некретнина, постројења и опреме Предузећа ЈП „Железнице Србије“ на дан 01.01.2010. године у отвореном поступку, број 100/2009-133-XVI од 21.10.2009. године, где су укључена и ова средства. Поступајући по Одлуци објављен је јавни позив за прикупљање понуда (Јавна набавка бр. 29/09) отворени поступак („Службени гласник“ РС, број 7. од 19.02.2010. године), али због непотпуне документације понуђача, поступак је обустављен.

Како смо имали сазнање да ће се донети нова одлука о покретању поступка процене вредности некретнина, постројења и опреме, што је и учињено Одлуком број 10-4/2011-86 од 18.10.2011. године, сматрали смо да је боље, сходно специфичности и разнородности средстава и ангажовању великог броја извршилаца, да обезвређење не раде наше стручне службе са 31.12.2010. године, већ изабрани проценитељ са 01.01.2011. године, по процени која је у току. Из досадашњег искуства из области процене некретнине, постројења и опрема евидентно је да није могуће извршити довољно поуздану и квалитетну у интерној режији процену вредности имовине на железници, обзиром на веома специфична средства без ангажовања овлашћеног, односно лиценцираног проценитеља који има довољно искуства, референци из области процене за велике системе.

Такође смо мишљења да би дупло ангажовање на истом послу изазвало значајне трошкове, што би у условима неликвидности и економске кризе било велико оптерећење за Предузеће.

Сматрамо да наведену констатацију треба искључити из Основа за неизражавање мишљења, с обзиром да су предузете радње за правилно исказивање средстава у пословним књигама.

ђ, ж) Обезвређење средстава у припреми

Не слажемо се са налазом.

Констатација да инвестиције по којима није било улагања у периоду дужем од једне године (средства у припреми и станови у прибављању), такође сматрамо да није било потребно спровести тест обезвређења сагласно МРС 36 – умањење вредности средстава. По појединим програмима инвестиције у току (средства у припреми) су закључени уговори са извођачима радова и радови су у току (што је у току ревизије презентовано).

Напомињемо да се ради о капиталним инвестицијама које су покренуте у ренијем периоду кроз стратешке планове државе из области саобраћаја, при чему се извори финансирања дефинишу текућим буџетима Републике Србије (0,30 пара на нафту и нафтине деривате, наменска средства ресорних министарстава, наменске таксе и друго). Међутим, статус ових инвестиције (БЖЧ, пруга Ваљево Лозница и друго) су у оквиру ресорних министарстава и националног савета за инфраструктуру, третирана у стратешким документима уз финансирање на минималном нивоу у циљу одржавања инвестиције за даљу реализацију се траже нови финансирања из кредитних извора (Руски кредит, Кувајтски кредит и др.) и по овом основу су у претходним и текућем буџету Републике Србије планиране гаранције.

Тakoђе напомињемо, да су и средства у припреми и прибављање станова обухваћени покренутом проценом вредности некретнина, постројења и опреме, што ће допринети да инвестиције у току за које није вршено улагање у периоду дужем од једне године буду исказана по фер вредности.

Сматрамо да наведене констатације (тачка 4. ђ, з) треба искључити из Основа за неизражавање мишљења, с обзиром да су предузете радње за правилно исказивање средстава у пословним књигама.

е) Стан у припреми

Куповина стана број 9. на трећем спрату у улици Милешевска бр. 46 у Београду по Уговору о купопродаји стана заведеног у ЈП „Железнице Србије“ 21.12.2007. године, под бројем 134/2007-429 и Анексом уговора о продаји истог стана заведен 03.2.2010. године, број 134/2010-12 од продавца Друштва за развој пројеката о некретнинама „Прон-инвест“ д.о.о. Београд извршено је у складу Уговором о регулисању међубних права и обавеза између ЈП „Железнице Србије“ и Друштва „Прон-инвест“ закључен 19.01.2007. године, под бројем 300/2007-108 у складу са чланом 6. и Закључком Владе Републике Србије 05 број 023-3784/2005-001 од 17. јуна 2005. године, у вези сагласности на Одлуку Управног одбора ЈП „Железнице Србије“ број 100/2005-146-VI од 14.6.2005. године, јавног оглашавања о размени локала у Београду за станове 5. маја 2006. године и Програмом пословања ЈП „Железнице Србије“ за 2008. годину на коју је дала сагласност Влада Републике Србије Решењем 05 број 023-1102/2008-2 дана 20. марта 2008. године.

Сматрамо да наведену констатацију треба искључити из Основа за неизражавање мишљења.

з, и) Достављање евиденције о непокретностима и другим средствима у државној својини Републичкој дирекцији за имовину Републике Србије

Не слажемо се са мишљењем, у делу који се односи на достављање података Републичкој дирекцији за имовину. Сектор за управљање некретнинама је попунио и доставио Републичкој дирекцији за имовину НЕП обрасце у папирном и електронском облику (Републичка дирекција је инсталирала специјалан заштићен

програм на коме су запослени железнице уносили НЕП обрасце, а представници Републичке дирекције за имовину су долазил ради преузимања података .

Републичкој дирекцијом за имовину, у 2010. години су достављени ЗОС-1 и ЗОС-2 обрасци.

Прилажемо додатне доказе:

- Допис број 1020/07-164 од 21.11.2007. године
- Допис број 1020/08-26 од 18.02.2008. године
- Допис број 1020/08-6 од 14.01.2008. године
- Преглед планираних прихода за период 2004-2010. године

Сматрамо да наведену констатацију треба искључити из Основа за неизражавање мишљења.

Тачка 5. Расподела добити зависних предузећа

а) Зависна правна лица Предузећа нису у смислу одредбе члана 19. Закона о јавним предузећима и делатностима од општег интереса, односно Закључка Владе Србије, донеле Одлуку о расподели остварене добити за 2008. и 2009. годину и извршила уплату припадајућег дела добитка Оснивачу – Предузећу.

У налазу наводите да је за 209.482 хиљада динара подцењен финансијски приход Предузећа за период 2008. и 2009. годину, а да је губитак прецењен у истом износу. Питамо се како сте добили износ од 209.482 хиљада динара, као 50% добити које је требало уплатити Предузећу, ако је на крају 2009. године укупна добит из 2008. и 2009. године која није распоређена за сва зависна друштва износила 301.142 хиљада динара. Значи 50% добити која је требала да се уплати Предузећу, на основу горе наведених прописа, износи 150.121 хиљада динара, што је финансијске приходе за 2008. и 2009. годину подценило за 9,13%, а губитак за исти период прецењен за 0,69%, што сматрамо да је стварно **материјално безначајно**, за овакав систем као што су Железнице Србије (прилог Преглед добити за зависна правна лица за период 2008-2009. година и Преглед финансијских прихода и исказаног губитка за 2008. и 2009. годину ЈП "Железнице Србије").

Због напред изнетог, сматрамо да наведено треба искључити из Основа за неизражавање мишљења.

Преглед добити за зависна правна лица за период 2008-2009. година

(у хиљадама динара)

Назив предузећа	2008. година		2009. година	
	Биланс успеха	Биланс стања	Биланс успеха	Биланс стања
ЦИП	146.873	146.874	60.222	192.367
ЖИТ	-	85.729	-	85.729
БГД ЧВОР	3.494	6.433	185	6.618
ЗАШТИТНА РАДИОНИЦА	5.946	16.428	-	16.428
UKUPNO:	156.313	255.464	60.407	301.142

Напомена:

- Позиције из Биланса успеха књижене су на АОП-у 229 (Нето добитак)
- Позиције из Биланса стања књижене су на АОП-у 108 (Нераспоређени добитак)

**Преглед финансијских прихода и исказаног губитка
за 2008. и 2009. годину ЈП "Железнице Србије"**

(у хиљадама динара)

Позиција	2008. година	2009. година	Укупно
Финансијски приходи ЈП „Железнице Србије“	1.009.482	511.764	1.521.246
Губитак ЈП „Железнице Србије“	15.907.745	6.210.566	22.118.311

Напомена:

- Финансијски приходи из Биланса успеха (АОП 215)
- Нето губитак из Биланса успеха (АОП 230)

б) Констатација да је Предузеће у пословним књигама са стањем на да 31.12.2010. године, исказало повећање учешћа у капиталу предузећа ЦИП д.о.о. Београд у износу од 132.145 хиљада динара без претходне сагласности Предузећа на донету одлуку о расподели добити зависног предузећа не стоји. Приликом вршења ревизије доставили смо на увид сва документа која потврђују да је код повећања удела поступљено у складу са законом из разлога што је Одлука бр. 10/2011-14-54 од 26.1.2011. године, Матичног предузећа (Оснивача) донета на предлог Одлуке зависног друштва Р бр.7-2010 од 28.12.2010. године о распоређивању нераспоређене добити ЦИП д.о.о. из 2008. године и повећању основног капитала ЦИП д.о.о.

На основу донете одлуке Матичног предузећа ЦИП д.о.о је донео коначну одлуку о распоређивању добити ЦИП д.о.о. из 2008. године и повећању основног капитала ЦИП д.о.о. Одлука број 8-22/11 од 09.2.2011. године. (Прилог одлуке)

Сходно напред изнетом, сматрамо да наведену констатацију треба искључити из Основа за уздржавање мишљења.

Како евидентирана пословна промена није у складу са чланом 19. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса, односно донетим Закључком Владе Републике Србије, по вашем налазу, учешће у капиталу Зависног предузећа ЦИП донетим одлукама смо преценили за 132.145 хиљада динара, што није тачно, јер 50% од овог износа је 66.073 хиљада динара, а у односу на укупне уделе ЈП "Железнице Србије" у капиталу ЦИП-а износи 12%, што сматрамо да није материјално.

Што се тиче губитка, губитак није подцењен, из разлога што и да је зависно друштво уплатило 50% остварене добити, односно 66.073 хиљада динара, исказао би се приход - приходи од учешћа у добитку зависних правних лица који се обрачунавају по моделу удела, као што је и прокњижено по донешеним одлукама.

Због напред изнетог, сматрамо да наведено треба искључити из Основа за неизражавање мишљења.

в) Примедба да је Предузеће исказало смањење исправке вредности учешћа у капиталу зависног предузећа Заштитне радионице у износу од 16.429 хиљада динара без претходне сагласности Предузећа на донету Одлуку о расподели добити зависног предузећа бр. 142/2010-188 од 26.2.2010. године, сматрамо неосновану.

ЈП „Железнице Србије“ су извршиле исправку удела у 2007. години, за исказани губитак из 2005. и 2006. године зависног предузећа Заштитне радионице у износу од 35.547 хиљада динара, у складу са Законом.

Како је зависно предузеће остварило добит у 2007. и 2008. години, донело је Одлуку о расподели исте за покриће губитка у 2010. години. Законом о привредним друштвима члан 215. став 3. дефинисано је да по усвајању финансијског извештаја за претходну годину, добит се распоређује прво за покриће губитка пренетих из ранијих година, односно нераспоређену добит треба распоредити најпре за покриће губитка, тако да је сагласност Матичног предузећа у том случају сувишна.

На основу донете одлуке зависног предузећа која је достављена матичном предузећу, предузеће је кориговало прокњижену исправку удела.

Тврдња да је учешће у капиталу зависног предузећа Заштитна радионица д.о.о. Београд у износу од 16.429 хиљада динара потцењена, не стоји самим тим што је извршена корекција (смањење) исправке удела за исказану добит у износу од 16.429 хиљада динара.

Такође, сматрамо да губитак није прецењен из разлога што је у току 2010. године, извршена корекција (смањење) губитка за износ од 16.429 хиљада динара, за колико смо књижили приходе, с обзиром да смо у ранијем периоду исказали трошкове.

Не слажемо се на наводом да нисмо поступили у складу са чланом 19. Закона о јавним предузећима и обелодањивању делатности од општег интереса, односно донетим Закључцима Владе Републике Србије из разлога што смо исправку удела у капиталу зависног предузећа Заштитне радионице извршили у 2007. години пре доношења Закључка Владе Републике Србије, сходно томе спровели смо и корекцију исте за остварену добит.

Сходно напред изнетом, сматрамо да наведену констатацију треба искључити из Основа за уздржавање мишљења.

Тачка 6. Залиха

б) Вредност залиха ЈП „Железнице Србије“ - кл. „1“ на дан 31.12.2010. године износе 2.9 милијарди динара. Од тога залихе Дирекције за инфраструктуру износе 1.7 милијарди динара, а залихе Дирекције за превоз 1.2 милијарди динара. У циљу управљања залихама, у 2009. години дата је наредба ради утврђивања минималних и оптималних залиха неопходних за безбедно одвијање железничког саобраћаја. Истовременом су одређене и неактивне залихе и вршена је њихова продаја. На тај начин железница се ослобађа вишка залиха које оптерећују пословање (застареле и прекомерне залихе).

При анализи залиха уважава се чињеница да је опрема и средства којима располаже железница стара и преко 50 година, резервни делови се више и не производе за поједине уређаје, поједине залихе се могу набавити само из увоза, и сл., а истовремено, без обзира на проблеме отежане набавке, функционисање предузећа не сме бити угрожено. Стога морају постојати залихе које се у сваком моменту морају наћи на стању у случајевима дејства више силе на средства и опрему.

Због напред наведеног, ову констатацију пренети у скретање пажње.

Тачка 7. Потраживања

а) Да потраживања од купаца у земљи на дан 31.12.2010. године, у пословним књигама Предузећа, у износу од 2.473.547 хиљада динара нису усаглашена за 885.360 хиљада динара, и да се нисте могли уверити у стање исказаних потраживања од купаца у земљи не можемо се сложити.

Чињеница да признајете као усаглашена потраживања износ од 1.588.187 хиљада динара, што представља 64,21% од укупних потраживања, не може се рећи да немате репрезентативан узорак усаглашености и то не укључујући део који нам нисте признали, а који се односи на послате ИОС обрасце који нису враћени, без обзира што на ИОС обрасцу постоји клаузула да уколико се ИОС не врати, сматраће се стање усаглашеним. Ако се узму у обзир и та потраживања која износе 287.861 хиљада динара, тада је проценат усаглашености 75,84% од укупних потраживања.

Сходно напред изнетом, сматрамо да наведену констатацију треба искључити из Основа за уздржавање мишљења.

б) За потраживања од купаца у иностранству у износу од 2.380.625 хиљада динара на дан 31.12.2010. године, од стране комитената нису добијене потврђене конфирмације у износу од 1.463.846 хиљада динара, због чега се не може дати право стање о усаглашености истих, можемо се сложити.

Обзиром, да не можемо утицати на инокомитента да одговори на конфирмацију, сматрамо да нисмо поступили супротно одредбама члана 20. Закон о рачуноводству и ревизији. Напомињемо да послате конфирмације од стране Државне ревизорске институције инокомитентима, такође нису потврђене и враћене, од стране инокомитената.

Зато сматрамо да напред наведено треба пренети у Скретање пажње.

в) Да је Предузеће извршило исправку вредности ненаплаћених потраживања од купаца закључно са 2007. годином је тачно. Наведена исправка вредности није вршена за 2008. и 2009. годину, јер се ради о потраживањима са дугорочним партнерима железнице Србије по уговорима, а који су се због ефеката Светске економске кризе, почев од краја 2008. године нашли у економским тешкоћама при чему дуг према железници није оспорен, те се у том смислу исправка вредности потраживања ради за потраживања старија од три године.

Сматрамо да наведену констатацију треба пренети у скретању пажње.

Тачка 8. Резервисања

а) Изнетом констатацијом да се нисте могли уверити у реалност евидентираног износа резервисања према Хрватским железницама из периода 1992-1995. године у износу од 15.029.214 ЕУР, нисмо сагласни.

Дуговања/потраживања ЗЈЖ, а тиме и ЈП „Железнице Србије“, по основу контокорената, настала у периоду 1992-1995., регулисана су Глобалним споразумом о измирењу дуга ЗЈЖ према железничким предузећима укљученим у Глобални биланс, а под окриљем Међународне железничке уније - УИЦ. Међу железницама укљученим у Глобални биланс, једино Хрватске железнице нису потписале Глобални споразум. То је разлог због чега дуг ЈП „Железнице Србије“ према Хрватским железницама није благовремено измирен, по методологији утврђеној Глобалним споразумом од 17.06.2003. године, којим је предвиђено да се укупан дуг према иноуправама отписује 50% главнице и 100% камате.

ЈП „Железнице Србије“ су у 2007. години, на име обавеза (главница+камата) према Хрватским железницама за период 1992-1995. године, резервисале износ од 15.029.214 ЕУР (100% главнице и 50% камате). Код утврђивања висине резервисања руководило се - висином дуга ЈП „Железнице Србије“ према Хрватским железницама за наведени период, великим уделом камата у укупном дугу, временском дистанцом у односу на посматрани период (1992-1995.), као и искуством у постигнутим договорима око усаглашавања обавеза (из ранијих периода) ЈП „Железнице Србије“ са свим другим иноуправама. По овом модулу Глобалног споразума су регулисане обавезе према 20 иноуправа.

Овај модел измирења обавеза ЈП „Железнице Србије“ су понудиле Хрватским железницама Холдинг д.о.о.-ХЖ Холдинг (као правном наследнику Хрватских железница). Став пословодства ЈП „Железнице Србије“ је да се нови преговори могу водити само на нивоу Међународне железничке уније – УИЦ, уз укључивање ресорних министарстава двеју држава у оквиру Глобалног споразума око регулисања неплаћених износа по Глобалном билансу УИЦ-а.

Имајући наведено у виду, мишљења смо да је резервисани износ максимално могуће утврђен, односно износи 70,32% дефинисаног дуга из Глобалног споразума.

Сматрамо да овој констатацији није место у Основу за уздржавајуће мишљење.

б) По питању неукључења резервисања за накнаде запосленима а по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова и одговарајућа обелодањивања у складу са захтевима МРС 19 – „Накнаде запосленима” сматрамо да не треба резервисати из разлога што расходи произишли из актуарске процене по МРС 19 би додатно оптеретили финансијски резултат Предузећа, које већ послује са губитком. Такође, већ неколико година уназад постоји Програм Владе Републике Србије за решавање вишка запослених у ЈП „Железнице Србије“. На страни 14. напомена уз финансијске извештаје, обелоданили смо да нисмо поступили по МРС 19.

Због напред наведеног, сматрамо да ову примедбу треба искључити из Основа за уздржавајуће мишљење и пренети у Скретање пажње.

Тачка 9. Зајмови и камате по кредитима

а) Обавезе ЈП „Железнице Србије“ по зајмовима Европске инвестиционе банке, за које је гарантовала Панонска банка а.д. Нови Сад, (Зајмови број 14256 и број 16285) нису регулисане, јер **Банка још увек није доставила предлог Уговора** о томе. Панонска банка ад Нови Сад (сада Banca Intesa ad Београд), коју смо у више наврата контактирали, **тврди да не поседује никаква документа** која се односе на наведене кредите за које су гарантовали, а ни Banca Intesa ad Београд нема у документацији преузетој од Панонске банке ништа везано за зајмове Европске инвестиционе банке број 14256 и број 16285. Из напред наведеног јасно се види да нисмо били у могућности да сравнимо стање са банком.

Народна банка Србије је, након регулисања обавеза предузећа по зајмовима Европске инвестиционе банке, а на основу закона о задужењу СРЈ код Европске заједнице („Службени гласник СРЈ“ број 53/2001 од 27.11.2001.године), **угасила кредитне пријаве које су се односила на ове зајмове и отворила нове пријаве за ново задужење код Европске заједнице.**

У пословним књигама Предузећа исказана је обавеза по наведеним зајмовима, која поред главнице укључује и припадајућу камату, чија је процена усклађена са висином каматних стопа које се примењују за кредите закључене под истим условима.

Имајући у виду напред наведено ЈП „Железнице Србије“ нису извршиле усаглашавање обавеза с обзиром да није имала са киме ни да их усагласи. На захтев ревизора послата је Конфирмација Банци Интеза, али иста није послала одговор.

У току обављања ревизије пословних књига ЈП „Железнице Србије“ ревизор је и усмено детаљно упознат са свим чињеницама по основу напред наведених обавеза.

Имајући у виду напред наведено ову Напомену треба искључити из мишљења.

б) Ексим банка Пекинг одобрила је ЈП „Железнице Србије“ Београд кредит у износу од USD 14.760.000,00, за финансирање набавке 30.000 тона шина. Администратор по овом кредиту била је „Београдска банка“ а.д. Београд, сада у стечају.

Главница кредита је доспела у целости дана 20.07.2007.године (USD 14.696.948,72), а неизмирене обавезе по основу редовне камате износе USD 3.296.793,69.

ЈП „Железнице Србије“ су од дана доспећа кредита за враћање радиле процену затезне камате, и то **по стопи која је утврђена основним уговором са кинеском страном.**

Агенција за осигурање депозита је обрачун камате радила **по стопама које им је достављао кредитор, а на основу Споразума о репрограму дуга** који су Република Србија и Export-Import Bank of China закључили су 20.02.2009.године, и којим је Република Србија нови поверилац ЈП „Железнице Србије“, уместо ранијег повериоца Београдске банке а.д. у стечају, **о чему нас није обавештавала.**

Није нам достављен Уговор о регулисању дуга по овом кредиту, а о износу дуга и отпису дела потраживања упознати смо када је Агенција доставила предлог Протокола о усаглашеном стању регулисаних и нерегулисаних обавеза ЈП „Железнице Србије“, Београд према Републици Србији, који није потписан.

Чланом 2. Закона о регулисању односа Републике Србије и дужника-корисника јавних средстава, за преузете обавезе по иностраним кредитима, односно зајмовима „Службени лист РС“ бр 88 од 24.11.2011.године, који ступа на снагу 1.12.2011.године, и **обавезе по овом кредиту** у износу од USD 15.146.505,81, колико оне износе након отписа дуга од кинеске стране, преузела је Република Србија и оне **ће у целости бити искњижене из пословних књига Предузећа.**

На основу напред наведеног Закона Агенција за осигурање депозита доставиће АД „Железнице Србије“ потребну документацију за усаглашавање стања након чега ће се у пословним књигама Предузећа, а сагласно Закону, спровести одговарајућа књижења.

Имајући у виду напред наведено ову Напомену треба искључити из мишљења.

в) Агенција за осигурање депозита, којој смо се обратили за податке у вези кредита по Билатералном споразуму са ЕДЦ, Канада обавестила нас је, да је увидом у базу података НБС, констатовано да су обавезе корисника ЖТО „Приштина“ регистроване преко Косовске банке а.д. у стечају.

Косовска банка а.д у стечају, преко које је овај кредит реализован, обавестила нас је да им документација везана за овај кредит није доступна, јер се налази у Приштини, тако да нису у могућности да нам доставе тражене податке.и да се за све податке обратимо Народној банци Србије.

Народна банка Србије нас је упутила на Агенцију за осигурање депозита

ЈП „Железнице Србије“ нису радиле процену камате по овом кредиту с обзиром да би у случају потписивања Уговора о регулисању обавеза са Агенцијом за осигурање депозита, био одобрен и отпис значајног дела дуга (преко 50%) јер се ради о обавезама „париског клуба“ поверилаца (за уговоре потписане са Агенцијом за осигурање депозита који су се односили на кредите других поверилаца „париског клуба“ одобрен је отпис дуга од преко 50%).

Чланом 2. Закона о регулисању односа Републике Србије и дужника-корисника јавних средстава, за преузете обавезе по иностраним кредитима, односно зајмовима „Службени лист РС“ бр 88 од 24.11.2011.године, који ступа на снагу 1.12.2011.године, и **обавезе по овом кредиту ће у целости бити искњижене из пословних књига Предузећа.**

На основу напред наведеног Закона Агенција за осигурање депозита доставиће АД „Железнице Србије“ потребну документацију за усаглашавање стања након чега ће се у пословним књигама Предузећа, а сагласно Закону, спровести одговарајућа књижења.

Имајући у виду напред наведено ову Напомену треба искључити из мишљења.

Тачка 10.

б) Обавезе према добављачима

За обавезе према добављачима у иностранству у износу од 2.101.884 хиљада динара на дан 31.12.2010. године, од стране комитената нису добијене потврђене конфирмације, због тога се не може дати право стање о усаглашености истих.

Како не можемо утицати на инокомитента да одговори на конфирмацију, сматрамо да напред наведено не може се узети као Основ за уздржавање мишљења, већ наведено треба пренети у Скретање пажње.

а, в, г) Специфична здравствена заштита, програми рехабилитације и превенције радне инвалидности

На основу увида у документацију и образложења ресорних функција у Предузећу, дајемо следеће образложење.

У прилогу, поред достављене документације уз нацрт Извештаја Ревизије, презентирамо и следећу документацију:

1. Додатни одговори и објашњења уочених недостатака наведени у основи за уздржавање мишљења бр.34/2011-202 од 19.12.2011.године Сектора за људске ресурсе
2. Извештај комисије за решавање питања превенције по решењу Генералног директора бр.300/2011-1277 од 01.12.2011.године
3. Изводи из Програма Пословања за 2010.годину за трошкове специфичне здравствене заштите и трошкова превентивне здравствене заштите -Сектора за план.
4. Осталу валидну документацију у вези са налазом

Образложење

Ови расходи се односе на програме специфичне здравствене заштите радника у железничком саобраћају, планирају се у годишњим програмима пословања, са наменом лечења, рехабилитације здравствене и радне способности запослених од **последика професионалних обољења**, посебно запослених и извршној служби, у смислу **чл. 119 и чл.105 Закона о раду**. Такође, према одредби чл.10 Правилника о остваривању права на пореска изузимања, предвиђено је да послодавац остварује пореско ослобођење по основу расхода за одржавање здравственог стања и радне способности и неопходну медицинску рехабилитацију (упућивање запослених изложених посебним здравственим ризицима у раду, хронично преморених и физички исцрпљених и на рану рехабилитацију, у циљу заштите здравља и спречавања професионалних обољења). У овом смислу прилажемо **Мишљење Министарства финансија-Сектора за фискални систем број 413-00-3646/2010-04** од 22.12.2010.године из кога је цитиран наведени основ за пореско изузимање. Имајући у виду наведено а сагласно цитираном мишљењу Министарства финансија и члану 105. Закона о раду, расходи по овом основу нису подложни обавези обрачуна и плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање. Ова област је поред **Закона о раду** и односних законских прописа, у Железници Србије регулисана **Правилником о здравственим условима које морају испуњавати железнички радници** (Службени Лист СРЈ бр.3/2000-Правилник 655, **Правилником о поступку за проверавање психичке и физичке способности железничких радника пре њиховог ступања на рад и у току рада** (Службени Лист СРЈ бр.3/2000-Правилник бр.657) **Годишњим програмима специфичне здравствене заштите радника у Железници**, који предлажу стручне службе из ове области (Завода за здравствену заштиту железничара и Железнице) а усваја Управни Одбор Предузећа, уз учешће синдиката као представника запослених а у складу са односним одредбама Колективног Уговора. Предметни Програм здравствене заштите радника је саставни део Годишњег програма пословања. За 2010.годину, средства за ове намене су планирана на позицији бр. IV 1.1.1. у износу од 228 мил.дин. специфична здравствена заштита, (усвојио Управни Одбор Железнице Србије Одлуком бр.100/2010-39-XXVII, а Влада Републике Србије дала сагласност својим Закључком 05 број 023-1278/2010-2 а на основу Програма специфичне здравствене заштите радника у железничком саобраћају бр100/2010-44-XXIX.

Суштина ових расхода проистиче из права по поменутом члану 119. Закона о раду и специфичних ризика железничког саобраћаја у смислу узрочно-последичне везе између психо-физичке односно укупне здравствене способности радника у железничком саобраћају и безбедности саобраћаја, односно могућих последица на безбедност путника и запослених, могуће штете великих вредности, потенцијалних опасности по околину у превозу опасних материја итд. Сагласно односним Законским прописима из области безбедности саобраћаја поменути Правилницима 655 и 657 (Службени Лист СРЈ бр.3/200) и Програму специфичне здравствене заштите, прописано је да радници који директно учествују у организацији железничког саобраћаја, морају задовољити одређене здравствене стандарде у смислу психо-физичке способности која гарантује безбедан саобраћај односно поуздану процедуру провере фактора-човек као најчешћег узрока несрећа у свим видовима саобраћаја па и железничком.

Поред ових општих принципа, железничка занимања, посебно запослених у извршној служби, односно у непосредном извршењу железничког саобраћаја су изложени специфичним ризицима који по бројним студијама из ове области битно утичу на здравствено стање запосленог и његову способност да безбедно обавља радне задатке.

Наиме, научна испитивања и студије као и медицинска пракса су утврдиле изузетно штетне утицаје електромагнетног поља од железничких електро-водова (25.000 волти) и трафостаница велике снаге на здравље запослених који су током радног времена у континуитету изложени овом зрачењу. Слични негативни утицаји су регистровани и од последица штетних ефеката којима су запослени изложени приликом превоза опасних хемијских и радиоактивних терета.

Последице по здравље запослених се региструју кроз специфичне системске болести од којих су најчешће:

- Болести неуролошког типа, посебно аутоимуног карактера, које се манифестују трњењем екстремитета, поремећаја рада жлезда са унутрашњим лучењем, изненадним отказивањем делова тела, деминенцијом, итд.

- Надпросечна учесталост кардио-васкуларних обољења

- Депресија и разни облици обољења из области психијатрије, итд.

Из ових разлога, више занимања у извршној служби остварује права по основу бенифицираног радног стажа. Слични симптоми су регистровани и код радника који нису непосредно ангажовани у извршној служби, али им је место рада лоцирано у зони утицаја наведених фактора ризика.

Из укратко наведених разлога, Програмом специфичне здравствене заштите радника у железничком саобраћају је прописано низ здравствених процедура дијагностичког и превентивног карактера којима се обезбеђује поуздана провера здравственог стања запосленог у железничком саобраћају и то:

- Пријем радника за ова занимања подразумева детаљан преглед (искључиво у специјализованом Заводу за здравствену заштиту железничара) по прописаним процедурама које задовољавају стандарде за обављање ризичних послова у смислу безбедности саобраћаја.

- Предрадни прегледи, који се за извршно особље обављају свакодневно, пре преузимања дужности (нпр. машиновође, помоћник машиновође). Примера ради у 2009. години обављено је 73.873 оваквих прегледа

- Периодични систематски прегледи у месечним, тромесечним, полугодишњим и годишњим терминима.

Раднику, коме се на било ком од поменутих прегледа утврди нестандартна здравствена способност у физичком или психичком смислу, аутоматски се „скида група“ односно исти не може обављати своје послове, већ се упућује на процедуре лечења. У овим, веома честим случајевима радник прима основну зараду и до рехабилитације радне способности не обавља послове за које има Уговор о раду. Односно, радници у оваквим случајевима се упућују на додатне специјалистичке прегледе и медицинске процедуре (до магнетне резонанце) у самом Заводу односно у специјалистичке установе за одређене болести које није могуће дијагностификовати и лечити у самом Заводу.

Најчешћи случајеви су, напред поменуте системске болести, на које се примењују медицинске терапије у самом болничком лечењу и у другој фази радници се упућују на балнеолошке и физикалне третмане у бањама и специјализованим рехабилитационим центрима. Рехабилитацију радне способности у овом смислу, радници делимично могу остварити и преко Републичког Завода за социјално осигурање које такође финансира права из ове

области али се ова права реализују уз чекање и по неколико година или их није могуће остварити у пракси. Интерес железнице је да поред здравља запослених, обезбеди у што краћем року повратак радника на посао, посебно због чињенице да се ради о специфичним занимањима и пословима за чије обављање је неопходно велико радно искуство и пракса. Радници чију радну способност није могуће рехабилитовати, добијају статус инвалида рада и трајно „скидају групу“, уз задржавање основне зараде коју је имао пре умањења радне способности. Тренутно у предузећу овакав статус има око 400 радника.

Поред средстава за ове намене, које се и планирају по Програму специфичне здравствене заштите радника, годишњим Програмом Пословања се планирају средства по истом основу, сагласно члану 101, став 1. Колективног Уговора. Обавеза по овом основу се обрачунава у износу од 0,2% на бруто зараде и преноси се заједно са исплатом зараде на рачуне синдиката пропорцијално учешћу броја чланова појединих синдиката у укупном броју запослених. Циљ издвајања ових средстава су поред рехабилитације, програми превентивне здравствене заштите, који су са медицинског аспекта показали највеће ефекте на здраље и дужину радног века запослених у железници. Улагања по овом основу имају за циљ да се спрече превремена инвалидност заослених, посебно у извршним службама. Ова област је регулисана посебним правилником. Такође, поједине синдикалне организације из својих средстава, остварених из чланарине или по другим основама финансирају боравак чланова породице радника који је упућен на рехабилитацију здравствене и радне способности у бање и рехабилитационе центре (до 7 дана као социјалну помоћ) обзиром на вишегодишњи тежак материјални положај железничара чије су зараде испод Републичког просека и неколико пута мање од зарада у другим јавним предузећима.

У процедурама упућивања радника на рехабилитацију и програме превентивне здравствене заштите поред стручних служби железнице, учешћа медицинске струке из Завода за здравствену заштиту (сагласно програму специфичне здравствене заштите) учествују и синдикати, као представници запослених, полазећи од обавеза послодавца које произилазе из Закона о раду, Колективног Уговора и других прописа из области медицине рада, због чега укупна област захтева додатна регулисања и усаглашавања са репрезентативним синдикатима кроз прецизније одредбе Колективног Уговора или другог нормативног акта у предузећу.

Сам поступак упућивања запослених на рехабилитацију и превентивну здравствену заштиту регулисан је тако што уз сагласност непосредног руководиоца запослени се упућује на превентивни одмор посебним решењем за плаћено одсуство уз који се прилаже копија ваучера са подацима о запосленом.

У овом смислу је дошло до одређених пропуста током 2010.године. Наиме, у другој половини 2009. и током целе 2010.године, Железнице Србије су се суочиле са изузетно великим незадовољством запослених због тешког материјалног положаја (ограничене зараде испод Републичког просека и неколико пута мање од других републичких јавних предузећа), неисплаћивање регреса и топлог obroка (због чега су покренуте тужбе синдиката пред апелационим судом) необезбеђена заштитна одећа и обућа, недовољно одржавање пруга и возних средстава са пратећим ризицима за запослене обзиром на услове рада и безбедности, итд. Посебан проблем представља чињеница да је у кратком периоду битно смањен број радника без очекиваних техничко-технолошких унапређења, због чега се радници

одређених занимања често распоређују у две или више узастопних смена како би се обезбедило одвијање саобраћаја итд.

Штрајк је током 2010.године у више наврата заказиван и одлаган уз континуиране преговоре у којима су учествовали и представници ресорних министарстава. О свему је сачињена детаљна документација, којом располажу и ресорна министарства. Коначно, штрајк је спречен односно одложен, потписом Анекса Колективног Уговора о исплати солидарне помоћи по чл.120 Закона о раду (по 5.000 динара) о чему је Влада Републике Србије донела одговарајуће закључке. У оваквим условима али и због организационих промена и одласка више радника из стручних служби дошло је до пропуста у смислу да су трошкови боравка чланова породице запослених, који су користили програме рехабилитације и превентивне здравствене заштите у бањама и рехабилитационим центрима, требали бити фактурисани синдикатима и регулисани из средстава која синдикати остварују из чланарина а не Железници Србије у утврђеном износу од 5,1мил. У циљу регулисања овог пропуста, Председништва синдиката су преузела обавезу (Протокол) да се средства по овом основу и у износима учешћа сваког синдиката у укупном износу, рефундирају Железници Србије, уплатом на текући рачун, односно изјавом о обустави исплате чланарине у аликвотном износу.

Паралелно са овим, дат је налог Ресорним стручним службама да у сарадњи са Министарством за Рад и Министарством за Здравље, прецизно пропише ову област чиме би се предупредили слични пропусти, односно недвосмислено утврдиле процедуре, права и обавезе послодавца, права радника и синдиката из укупне области медицине рада, проистеклих из Закона о Раду и односних прописа из ове области.

Из наведених разлога, које смо покушали укратко да образложимо, као и због чињенице да се ради о изузетно малом износу у односу на укупне расходе железнице као изузетно сложеног економског и техничко технолошког система, у шта сте током ревизије могли да се уверите и чињенице да је са синдикатима протоколисано рефундирање средстава по овом основу, молимо да се ова тачка пренесе у поглавље о скретању пажње.

Тачка 11. Техничка грешка у књижењу камата Еурофиме

Стручне службе су доставиле рачуноводству документа за књижење на којима је уместо броја уговора 2520 био уписан број уговора 2521 (који је доспео за измирење 19.05.2010.године и тада је измирен). По добијању докумената одељење у рачуноводству које треба да спроведе одређена књижења иста није ни спровела из разлога што су обавезе по уговору број 2521 измирене.

Услед техничке грешке нису спроведена одговарајућа књижења у 2010.години.

Дана 21.03.2011.године, када је уочена техничка грешка, спроведена су одговарајућа књижења у пословним књигама.

Имајући у виду да су по свим осталим кредитним обавезама увек и о року спроведена одговарајућа књижења, сматрамо да и ову тачку треба искључити из основа зауздржавање мишљења и пренети у скретање пажње.

Тачка 12. Солидарна помоћ

Не слажемо се са мишљењем ревизора у предлогу Извештаја по питању исплате једнократне солидарне помоћи у ЈП Железнице Србије, јер је иста реализована по идентичном поступку који је примењен у исплати једнократне помоћи у јавном сектору и државним органима по Закључку Владе Републике Србије 05 Број: 116-5040/2010 од 08.07.2010. године, стим да је на захтев репрезентативних синдиката и штрајкачког одбора, генералног директора и министарства за инфраструктуру Влада Републике Србије својим Закључцима од 16.12.2010. године дала сагласност на ову исплату под истим условима који су примењени за јавни сектор и државне органе-директне и индиректне кориснике буџета.

Једнократна солидарна помоћ је реализована ради поправљања тешког-материјално социјалног положаја радника железнице, чија је просечна основна нето зарада износила 23.632 динара (без додатака за прековремени рад, ноћни рад, рад недељом, рад у дане државних и верских празника и итд) и у условима важећих прописа о ограничењу зарада, једини начин кориговања зарада је био могућ у форми социјално неопорезиве помоћи што је и примењено кроз Закључке Владе Републике Србије од 08.07.2010. године за јавни сектор и државне органе, односно Закључке Владе Републике Србије од 16.12.2010. године који се односе на Железнице Србије.

Напомињемо да су ЈП Железнице Србије за разлику од јавног сектора на предметну једнократну солидарну помоћ платиле порез на друга примања, обзиром да је основ ове исплате уговорен Анексом колективног уговора у оквиру поглавља „Друга примања“, на који се примењује обрачун пореза.

Такође напомињемо да су Железнице Србије у претходном периоду тачно и ажурно обрачунале и у прописаном року исплатиле своје обавезе по основу пореза и доприноса, што је ревизор приликом својих контрола имао прилике да се увери.

У вези са наведеним чињеницама у даљем тексту презентирамо односну документацију са детаљним образложењима;

Исплата једнократне солидарне помоћи у висини од 5.000 динара у ЈП Железнице Србије је реализована после вишемесечних преговора са репрезентативним синдикатима и представницима ресорних министарстава, а у циљу спречавања најављеног штрајка железничара.

Укупна документација о вођењу преговора, донетим одлукама и потписаним споразумима у прилогу.

Већина запослених и репрезентативни синдикати су још током 2009. године, а посебно од јуна 2010. године покренули активности о спровођењу генералног штрајка, услед изразитог незадовољства због изузетно тешког материјалног положаја већ дуги низ година (ниже зараде од других јавних предузећа за око 150%, као и од просека привреде), тешко нарушене социјалне сигурности велике већине запослених, тешких услова рада са изразито високим ризиком по живот и здравље запослених што је резултирало низом професионалих болести системског карактера.

ИСПЛАТА ЈЕДНОКРАТНЕ СОЛИДАРНЕ ПОМОЋИ У ВИСИНИ ОД ПО 5.000 ДИНАРА ЗАПОСЛЕНИМА У ЈП ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ ЈЕ РЕАЛИЗОВАНА ПО ИДЕНТИЧНОМ ПОСТУПКУ, КРИТЕРИЈУМИМА, ИЗНОСУ И ПРОЦЕДУРИ КОЈА ЈЕ ПРИМЕЊИВАНА У ИСПЛАТИ НОВЧАНЕ ПОМОЋИ ЗАПОСЛЕНИМА У ЈАВНОМ СЕКТОРУ И ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА-ДИРЕКТНИМ И ИНДИРЕКТНИМ КОРИСНИЦИМА БУЏЕТА ПО ЗАКЉУЧКУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 05 БРОЈ: 116-5040/2010 ОД 08.07.2010.ГОДИНЕ.

Тачка 1. предметног Закључка Владе Републике Србије гласи:

„Одобрава се исплата једнократне помоћи у износу од по 5.000 динара (у даљем тексту: једнократна помоћ) запосленима на неодређено време у директним и индиректним корисницима буџета Републике Србије...“.

Тачка 2. предметног Закључка Владе Републике Србије гласи: „Једнократна помоћ исплаћује се запосленима из тачке 1. овог закључка чија је основна нето плата (коефицијент пута основица за обрачун плате, без минулог рада и других додатака) испод 50.000 динара“.

У Тачки 5. предметног Закључка Владе Републике Србије је прецизирано да се средства за ове намене обезбеђују из буџета или на други начин.

Такође, ови услови су прописани чл. 4 тачка 2. Правилника о остваривању права на пореска изузимања за примања по основу помоћи због уништења или оштећења имовине, организоване социјалне и хуманитарне помоћи... Овај Правилник је донео министар финансија и економије (број 110-00-101/2001-04 29. маја 2001.године).

Имајући у виду услове из предметног Закључка Владе Републике Србије и поглавља 3. Остваривање права на пореско изузимање организоване социјалне и хуманитарне помоћи члана 4. тачка 2. Правилника министра финансија и економије, ЈП „Железнице Србије“ испуњавају следеће услове:

- ЈП Железнице Србије су директни корисник средстава из буџета Републике Србије,
- Субвенције за ЈП Железнице Србије из буџета Републике Србије су по Програму о коришћењу средстава за субвенције усвојеном Закључком Владе Републике Србије 05 број 401-152/2010 од 14.01.2010.године у целини опредељене за исплату зарада и других личних примања,
- Исплата једнократне новчане помоћи је планирана у Програму пословања за 2010. годину и Програмом о изменама и допунама Програма пословања за 2010. годину и на ове документе је Влада Републике Србије дала сагласност (извод из Програма са детаљним образложењем у прилогу)

Право исплате једнократне солидарне помоћи из члана 1. и 2. Закључка Владе Републике Србије и поглавља 3. члана 4. тачка 2. Правилника о пореском изузимању министра финансија и економије је „проширено“ и на Железнице Србије, односно Влада Републике Србије је својим ЗАКЉУЧЦИМА ОДОБРИЛА ЈП ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ ИСПЛАТУ ЈЕДНОКРАТНЕ СОЛИДАРНЕ ПОМОЋИ ПОД ИСТИМ УСЛОВИМА И ПО ИСТОМ ОСНОВУ који су коришћени у исплати једнократне помоћи у јавном сектору- директним и индиректним корисницима буџета доношењем следећих закључака:

1. ЗАКЉУЧКОМ 05 Број: 11-9286/2010-1 од 16.12.2010. године о давању сагласности на Анекс колективног уговора, којим је уговорен члан 99а, а који гласи:

„Послодавац може исплатити солидарну помоћ запосленима и у другим случајевима који нису утврђени у члану 96, 97 и 98 овог Колективног уговора.

Одлуку о врсти и висини солидарне помоћи из става 1. овог члана, као и о начину и динамици исплате, доноси генерални директор или запослени кога он овласти, у складу са Програмом пословања или уз претходну сагласност оснивача.“

Анекс колективног уговора је потписан од стране репрезентативних синдиката, генералног директора и министра за инфраструктуру. Предметни ЗАКЉУЧАК је донет уз претходна позитивна мишљења: Републичког секретаријата за законодавство број 11-00-9/2010 од 13.12.2010. године, Министарства рада и социјалне политике број 111-00-1156/2010-02 од 10.12.2010. године, Министарства финансија број 112-01-185/2010 од 14.12.2010. године и Министарства економије и регионалног развоја број 110-00-231/2010-02 од 14.12.2010 године.

2. ЗАКЉУЧКОМ Владе Републике Србије 05 Број: 401-9299/2010-1 од 16.12.2010. године којим је дата сагласност на Одлуку генералног директора о исплати једнократне солидарне помоћи у истом износу и истим условима који су примењени на јавни сектор-директне и индиректне кориснике буџета (по 5.000 динара за запослене чија је основна нето зарада за новембар мања од 50.000 динара)

ЗАКЉУЧАК је донет уз претходна позитивна мишљења следећих министарстава: Републичког секретаријата за законодавство број 553-00-3/2010 од 14.12.2010. године, Министарства рада и социјалне политике број 401-00-1307/2010-02 од 13.12.2010. године, Министарства финансија број 401-00-1777/2010 од 15.12.2010. године, Министарства економије и регионалног развоја број 401-00-1964/2010-02 од 14.12.2010 године.

ПРЕДМЕТНИ ЗАКЉУЧЦИ СУ ДОНЕТИ НА ОСНОВУ СЛЕДЕЋИХ ОСНОВНИХ ЗАХТЕВА:

- ЗАХТЕВА Одбора за преговоре репрезентативних синдиката (у прилогу) упућеног Министру за инфраструктуру, Министру за финансије, Министру за рад и социјалну политику, Министру за економију и регионални развој, Генералном Директору ЈП "Железнице Србије"**

ЦИТАТ ТАЧКЕ 1. ИЗ ЗАХТЕВА

„ Како је током преговора, на основу заједничког става представника министарства финансија, министарства за рад и министарства за економију и регионални развој, константовано да због прописа о ограничењу зарада није могуће повећати цену радног часа нити извршити исплату другог примања у једнократном износу на који се примењује обрачун припадајућих пореза и доприноса, односно да је исплата

једнократне помоћи могућа само у овире планираних маса (што би практично значило смањење и постојеће цене радног часа)

ЗАХТЕВАМО:

1) Да се запосленима у ЈП Железнице Србије одобри исплата једнократне новчане помоћи под истим условима који су примењени у исплати једнократне помоћи за јавни сектор и државне органе по закључку Владе Републике Србије 05 Број: 116-5040/2010 од 08. 07.2010. године. Истичемо да су запослени у ЈП Железнице Србије такође јавни сектор и директни корисник Буџета и раде у далеко ризичнијим условима – често опасним и по живот, држава је власник предузећа и финансира зараде запослених, зараде у железници су ниже од зарада у државним службама и материјално – социјални положај железничара је неупоредиво лошији од социјалног положаја државних службеника.“

Одбор за преговоре се у свом захтеву позива на члан 120. Закона о раду и чл. 9 Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана.

- **ЗАХТЕВА генералног директора од 14.10.2010. године** ресорним министарствима којим је у Програму о изменама Програма Пословања за 2010. годину затражена исплата једнократне новчане помоћи, под неопорезивим статусом, као јединим начином за корекцију зарада у железници обзиром на важеће прописе о ограничењу зарада,
- **ЗАХТЕВА Министра за инфраструктуру број:011-00152/2010-01 од 15. 10. 2010.године** (на основу захтева генералног директора од 14.10.2010. године из претходне тачке), упућеног министарству финансија

ЦИТАТ:

„ У вези са припремом Нацрта закона о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2010. годину, Министарство за инфраструктуру предлаже да се обезбеде додатна буџетска средства за исплату новчане помоћи запосленима у ЈП Железнице Србије.

Наиме, генерални директор Јавног предузећа Железнице Србије Београд писменим актом од 14.10.2010. године, упознао је ово Министарство са материјално-социјалним положајем запослених на Железници, који је већ дужи низ година изузетно тежак, тако да запослени исказују велико незадовољство.

С обзиром на изложено, неопходно је да се за исплату новчане помоћи запосленима у ЈП Железнице Србије са зарадом испод 50.000 динара, којих у ЈП Железнице Србије има скоро 19 хиљада, обезбедите додатна буџетска средства на месечном нивоу, без пореза и доприноса, у износу од 94.000.000,00 динара.

- **ЗАХТЕВ генералног директора бр. 300/2010-1207 од 29.11.2010. године**, који се обратио Министарству за инфраструктуру у коме је затражено да се у циљу спречавања најављеног штрајка исплати једнократна помоћ запосленима у ЈП „Железнице Србије“ са зарадом испод 50.000 динара, без обрачунатих пореза и доприноса (по условима примењеним за исплату јавном сектору и државним органима).

ЦИТАТ ИЗВОДА ИЗ ЗАХТЕВА:

„У овом смислу, ЈП „Железнице Србије“ је планирало средства за ове намене у оквиру Програма о изменама и допунама Програма Пословања за 2010.годину, а сагласно захтеву Министра за инфраструктуру број: 011-00152/2010-01 од 15.10.2010. године, упућеног Министарству финансија за обезбеђење додатних буџетских средстава из којих би се исплатила новчана помоћ социјално угроженим категоријама и ублажило незадовољство дуги низ година, нарушеним животним стандардом запослених у ЈП „Железнице Србије“.

С обзиром на укратко изнето, молимо да Министарство за инфраструктуру обезбеди средства за исплату новчане помоћи запосленима у ЈП „Железнице Србије, као и да се за наведену исплату, сходно законским могућностима, омогући право на пореско изузимање (у складу са чл. 9 Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана, односно одредбама чл. 4 тачка 2. Правилника о остваривању права на пореска изузимања за примања по основу помоћи због уништења или оштећења имовине, организоване социјалне и хуманитарне помоћи, стипендија и кредита ученика и студената, хранарина спортиста аматера и права на пореско ослобођење за примања по основу солидарне помоћи за случај болести, као и у складу са осталим релевантним законским оквирима).

Након обезбеђења претходно наведених средстава, ЈП «Железнице Србије» би исплатило новчану помоћ у складу са Програмом о изменама и допунама Програма пословања ЈП «Железнице Србије» за 2010. годину (на који је Влада дала сагласност Решењем 05 Број: 023-7802/2010-3, од 04.11.2010. године), уз пореско изузимање у складу са горе поменутих законским оквирима. “

- **ТЕЛЕГРАМА број 555 од 08.12.2010. године Одбора за преговоре репрезентативних синдиката** који је дистрибуирао Упутство о спровођењу генералног штрајка у ЈП Железнице Србије који је заказан за 27.12.2010. године од 12 часова.
- **И друга документација која се презентира у прилогу.**
  - Споразум број : 300/2010-1040 од 15.10.2010. године генералног директора и репрезентативних синдиката о исплати солидарне помоћи,
  - Белешка са састанка Министра за инфраструктуру, пословодства ЈП Железнице Србије и репрезентативних синдиката од 07.10.2010. године

Исплата једнократне помоћи у јавном сектору и државним органима по поменутом Закључку Владе Републике Србије од 08.07.2010. године је реализована у форми неопорезиве социјалне помоћи, односно без обрачунатих пореза и доприноса.

Међутим, обзиром на укупну ситуацију и дилеме које је пратило доношење закључака у вези исплате солидарне помоћи за железницу и чињенице да је једнократна солидарна помоћ уговорена у поглављу Друга примања у Анексу колективног уговора, Железнице Србије су обрачунале и исплатиле порез на друга примања у износу од 17.389.524 динара. (по стопи од 20% по одбитку 20% нормираних трошкова)

Образац ПП-ОПЈ 8 о обрачунатом порезу на друга примања је достављен ЦВПО дана 24.12.2010. године.

Такође, у овом смислу Железнице Србије су дописом број 103/2010 од 20.12.2011. године, додатно од Министарства за рад и социјална питања и Министарства финансија затражиле мишљење о предметној исплати уз достављену укупну документацију и директно постављено питање да ли су Железнице Србије измириле све обавезе, по основу ове исплате.

ЦИТАТ:

„Влада Републике Србије је на седници одржаној 16. децембра 2010. године донела Закључак 05 Број: 401-9286/2010-1 о усвајању Анекса Колективног уговора за ЈП Железнице Србије. На истој седници донет је Закључак Број: 401-9299/2010-1 о исплати солидарне помоћи запосленима у ЈП Железнице Србије.

Првим закључком је додат нови члан у Колективном уговору за ЈП Железнице Србије у вези са исплатом солидарне помоћи, а другим је дата сагласност на Предлог одлуке генералног директора ЈП Железнице Србије о исплати солидарне помоћи у износу од 5.000,00 динара запосленима, ~ија је основна нето зарада за новембар 2010. године мања од 50.000,00 динара. Ова средства би се исплатила као једнократна солидарна помоћ из сопствених средстава ЈП „Железнице Србије“.

Обзиром на наведено, обраћамо вам се за мишљење и став око обрачуна доприноса за социјално осигурање (пензијско осигурање, здравствено осигурање и осигурање од незапослености) на ова примања, како би ЈП „Железнице Србије“ извршиле исплату у роковима утврђеним предметним Закључком и предупредиле нежељене последице по безбедност и редовитост железничког саобраћаја.

1. МИНИСТАРСТВО ЗА РАД И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ је у свом допису бр. 401-00-1307/2010-02 од 24.12.2010. године доставило следеће мишљење.

ЦИТАТ ИЗВОДА ИЗ МИШЉЕЊА:

„Законом о раду („Сл. гласник Р. С.“ број 24/05,61/05 и 54/08), у члану 120. тачка 1, прописано је да послодавац може општим актом или уговором о раду да утврди право запосленом на јубиларну награду и солидарну помоћ. Овим актом утврђује се начин исплате, висине солидарне помоћи, као и друга мерила и критеријуми који су услов за остваривање овог права.

Одредбом 105. Став 3. Закона о раду, утврђено је да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа, осим накнада трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. Тачка 1-4 и других примања из члана 119. и 120. тачка 1 овог Закона.

ПРЕМА ТОМЕ, У СМИСЛУ ЗАКОНА О РАДУ СОЛИДАРНА ПОМОЋ, НЕМА КАРАКТЕР ЗАРАДЕ.“

2. Обзиром да Министарство финансија у свом првом мишљењу на поменути захтев није прецизно одговорило на постављено питање, ЈП Железнице Србије су 27.12.2010. године дописом број 103/2010 поново упутиле захтев Министарству финансија уз приложену укупну документацију по овом основу и затражиле прецизан одговор на питање: „ да ли су ЈП “Железнице Србије” поред уплате пореза биле у обавези да обрачунају и доприносе за социјално осигурање (пензијско осигурање, здравствено осигурање и осигурање од незапослености) на ова примања, тј. да ли су уплатом пореза регулисане све обавезе. “

Дана 05.01.2011. године МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА, Сектор за фискални систем је у свом допису бр. 413-00-3646/2010-01 доставило своје мишљење који у односном делу цитирамо:

ЦИТАТИ ИЗВОДА ИЗ МИШЉЕЊА:

„ Према мишљењу Министарства рада и социјалне политике, број 401-00-1307/2010-02 од 24. децембра 2010. године, на основу вашег захтева за добијање мишљења о примени прописа у области радних односа, а које сте нам доставили у прилогу, „ у смислу Закона о раду солидарна помоћ нема карактер зараде.“

„... осим, поред осталог, социјалне помоћи као другог примања из члана 1) тог закона, сматрамо да у случају када послодавац врши предметно давање запосленом које по својој суштини одговара појму солидарне помоћи сагласно прописима који уређују радне односе, не постоји обавеза обрачунавања и плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање на примање по основу солидарне помоћи. “

Напомињемо да су ЈП Железнице Србије у претходном периоду редовно, тачно и благовремено измиривало своје обавезе по основу пореза и доприноса, пореза на додату вредност, пореза по одбитку и других обавеза према држави, што је ревизор имао прилике да се увери.

ОБРАЗЛОЖЕЊА СА ДОДАТНИМ ИНФОРМАЦИЈАМА И ПРАТЕЋОМ ДОКУМЕНТАЦИЈОМ

Пословодство железнице и ресорно министарство за инфраструктуру се већ крајем првог квартала 2009. године сусрело са изразитим незадовољством запослених због изразито тешког материјалног положаја, због чега су већ почетком маја заказани преговори.

Незадовољство запослених, после обављених преговора током маја и јуна 2009.године и потписаних споразума, поново је ескалирало у четвртном кварталу исте године.

У циљу консолидације укупног стања на железници, посебно због чињенице да је услед социјалне тензије и изразитог незадовољства радника забележен узлазни тренд ванредних догађаја (извештај о безбедности железничког саобраћаја и извештај о безбедности саобраћаја из усвојеног Извештаја о пословању за 2009.годину). Пословодство Железнице Србије је у сарадњи са ресорним министарствима (учесницима у преговорима) у поглављу 2.3. Програма Пословања за 2010.годину утврдило могућу политику зарада у складу са Законом о привременом смањењу зарада (Службени Гласник 31/2009) и Закључком Владе 05 бр 400-8141/2009 (препоруке за израду годишњег програма).

У овим законским ограничењима, није било могућности са аспекта захтева синдиката прихватљива корекција зарада, односно за поправљање социјалног положаја железничара, што је поново покренуло опште стање незадовољства

запослених на железници. Наиме, како је и презентирано у Програму Пословања, просечне зараде на железници су у периоду 2005 до 2009.године мање у односу на друга Јавна Предузећа за 146% до 163%, и битно мање од републичког просека.

У овим поређењима, треба имати у виду да ако се из просечне зараде на железници искључе прековремени рад, ноћни рад, рад недељом, рад у дане државних и верских празника и итд, просечне нето зараде на железници износе 23.632 динара, што је зарада коју прима близу половине радника.

У оваквим условима општег незадовољства, тихе обуставе рада и битно умањене дисциплине на прузи (која у великој мери угрожава безбедност железничког саобраћаја) а у циљу изнајавења прихватљивог решења, у Програму Пословања за 2010.годину, уз сагласност ресорних министарства предвиђена је могућност да се уколико дође до измене Закључка Владе од 10.12.2009.године, или на други могући начин изврши корекцију зарада током 2010. године

У том смислу, у поглављу 2.3. и прилогу бр.3 (преглед планираних расхода за 2010.годину, усвојеног Програма Пословања) на позицији 1.3. планирано је следеће:

Позиција 1.3.

Трошкови за зараде и доприносе на терет послодавца или, друга примања за које ће се намена и динамика утврдити накнадно.

Планирана позиција по овом основу је утврђена у износу од 327.334 хиљ. дин. Износ је изведен из разлике одобрене субвенције за железницу у 2010. години и могуће масе зарада по Закону о ограничењу зарада и Закључку Владе од 10.12.2009. године, односно одобрена субвенција за железницу је за овај износ већа од планиране масе зарада по овим прописима.

Одобрена субвенција за железницу у буџету Републике Србије је у целини опредељена за исплату зарада радника у железници што је дефинисано Програмом о коришћењу средстава за субвенције, усвојеног Закључком Владе Републике Србије 05 број 401-152/2010 од 14.01.2010.године

На укратко описан начин створен је плански основ и основни услов за корекцију зарада током 2010.године (уколико ову могућност обезбеди измена наведених прописа из области зарада односно обезбеде потребни услови за исплате по основу других примања запослених).

Као што је познато, у 2010.години није дошло до промене политике зарада, односно Влада Републике Србије није променила Закон о ограничењу зарада нити је кориговала решења из Закључка од 10.12.2009.године, што је довело до нових тензија код запослених, активирања захтева за корекцију цене рада са другим додатним захтевима односно дошло је до обнављања преговораса репрезентативним синдикатима већ почетком јула 2010. године.

Током преговора представници ресорних министарстава су апострофирали чињеницу да није могуће кориговати цену радног часа, као и за друге исплате, без обзира како су формално дефинисане, а на које се обрачунавају порези и доприноси, имају третман зараде у смислу закона о ограничењу зарада и поменутог Закључка Владе Републике Србије од 10.12.2009.године, односно подлежу процедури одобрења у ресорним министарствима (контрола да ли је предметна исплата у оквиру планиране масе, контрола ЗИП и ПП-ОД образаца за порезе и доприносе итд.).

Дакле исплата једнократне помоћи или другог примања на која се обрачунавају порези и доприноси би се могла реализовати само у оквиру одобрене масе зарада у Програму пословања, што практично значи смањење постојеће цене радног часа у аликвотном износу обрачунате масе за исплату једнократне солидарне помоћи.

Једини начин корекције зарада и поправљања социјално материјалног положаја запослених на железници је друга алтернативна могућност, предвиђена у усвојеном Програму Пословања односно **исплата по основу других примања**, кроз форму социјалне једнократне помоћи или другог примања која не третира Закон о ограничењу зарада и прописане процедуре за одобрење исплате од стране ресорних министарстава за исплату зарада и то:

- Да ли је обрачуната зарада у оквиру одобрене масе у Програму пословања
- ЗИП и ПП-ОД обрасци о обрачунатим порезима и доприносима итд.

Дакле, исплата је у оваквим органичењима могућа само као друго примање социјално солидарног карактера у вези са односним одредбама Закона о раду.

I. Обзиром на наведене чињенице Одбор за преговоре репрезентативних синдиката је упутио захтев следеће садржине:

ЦИТАТ:

„ Како је током преговора, на основу заједничког става представника министарства финансија, министарства за рад и министарства за економију и регионални развој, константовано да због прописа о ограничењу зарада није могуће повећати цену радног часа нити извршити исплату другог примања у једнократном износу на који се примењује обрачун припадајућих пореза и доприноса, односно да је исплата једнократне помоћи могућа само у овом плану планираних маса (што би практично значило смањење и постојеће цене радног часа)

ЗАХТЕВАМО:

1) Да се запосленима у ЈП Железнице Србије одобри исплата једнократне новчане помоћи под истим условима који су примењени у исплати једнократне помоћи за јавни сектор и државне органе по закључку Владе Републике Србије бр.05 број.116-5040/2010 од 8.јула.2010.године.

Истичемо да су запослени у ЈП Железнице Србије такође јавни сектор и директни корисник Буџета и раде у далеко ризичнијим условима – често опасним и по живот, држава је власник предузећа и финансира зараде запослених, зараде у железници су ниже од зарада у државним службама и материјално – социјални положај железничара је неупоредиво лошији од социјалног положаја државних службеника.

2) Обавештавамо Вас да ће наш адвокатски тим покренути поступак за утврђивање уставности и законитости овог Закључка Владе Републике Србије и Правилника о пореском изузимању, којим је министар Ђелић, супротно духу Закона, прописао повлашћен положај за само једну категорију запослених у јавном сектору и на тај начин обезбедио "ексклузивно право" на "тежак социјални положај" и повлашћену исплату солидарне помоћи (без пореза и доприноса, а мимо процедуре по прописима о ограничењу зарада), само за државне чиновнике.

3) Обзиром да је укупна област примене Закона о раду и Закона о порезу на доходак грађана, регулисана Одлукама Владе, Актами Министара и мишљењима министарстава, а имајући у виду чл. 120 Закона о раду и чл. 9 Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана захтевамо да Влада

Републике Србије обезбеди и запосленима у Железници исплату једнократне солидарне помоћи у истом износу и по истим условима који су примењени за запослене у јавном сектору и јавним службама по поменутом Закључку Владе Републике Србије.

II. У том смислу, а у циљу спречавања већ заказаног штрајка, **Генерални директор се својим дописима од 14.10.2010. године и бр. 300/2010-1207 од 29.11.2010. године, који цитирамо, обратио Министарству за инфраструктуру у коме предлаже да се из постојеће ситуације изађе исплатом једнократне помоћи под следећим могућим условима.**

ЦИТАТ:

„Као што Вам је познато, репрезентативни синдикати ЈП „Железнице Србије“ су у августу месецу ове године покренули иницијативу да се запосленима у овом јавном предузећу, који имају лична примања испод 50.000 динара, исплати новчана помоћ, обзиром на изузетно угрожен животни стандард и нарушену социјалну сигурност већине запослених у ЈП „Железнице Србије“.

У циљу одржавања стабилности железничког система и спречавања најављених протестних активности, пословодство ЈП „Железнице Србије“ је организовало преговоре са репрезентативним синдикатима, што је резултирало потписаним споразумом од 15.10.2010.године, у који је имплементиран постигнути договор синдиката, пословодства и министра за инфраструктуру, са састанка одржаног 07.10.2010. године

У овом смислу, ЈП „Железнице Србије“ је планирало средства за ове намене у оквиру Програма о изменама и допунама Програма Пословања за 2010.годину, а сагласно захтеву Министра за инфраструктуру број:011-00152/2010-01 од 15.10.2010.године, упућеног Министарству финансија за обезбеђење додатних буџетских средстава из којих би се исплатила новчана помоћ социјално угроженим категоријама и ублажило незадовољство дуги низ година, нарушеним животним стандардом запослених у ЈП „Железнице Србије“.

С обзиром на укратко изнето, молимо да Министарство за инфраструктуру обезбеди средства за исплату новчане помоћи запосленима у ЈП „Железнице Србије, као и да се за наведену исплату, сходно законским могућностима, омогући право на пореско изузимање (у складу са чл. 9 *Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана*, односно одредбама чл. 4 тачка 2. *Правилника о остваривању права на пореска изузимања за примања по основу помоћи због уништења или оштећења имовине, организоване социјалне и хуманитарне помоћи, стипендија и кредита ученика и студената, хранарина спортиста аматера и права на пореско ослобођење за примања по основу солидарне помоћи за случај болести*, као и у складу са осталим релевантним законским оквирима).

Након обезбеђења претходно наведених средстава, ЈП «Железнице Србије» би исплатило новчану помоћ у складу са Програмом о изменама и допунама Програма пословања ЈП «Железнице Србије» за 2010. годину (на који је Влада дала сагласност Решењем 05 Број: 023-7802/2010-3, од 04.11.2010.

године), уз пореско изузимање у складу са горе поменутиим законским оквирима.

Једнократна помоћ била би исплаћена запосленима чија основна нето зарада износи 50.000 динара и мање. На основу прелиминарних података, за исплату новчане помоћи, потребно је обезбедити средства у износу од око 94,1 милион динара без пореза, односно око 160,6 милина динара, уколико не би било омогућено право на пореско изузимање.

Надамо се да ће, уз Ваше разумевање, исплата новчане помоћи запосленима бити реализована и у ЈП „Железнице Србије“, с обзиром на изузетно тежак материјално-социјални положај запослених на железници и велико заостајање просечне зараде у ЈП „Железнице Србије“ у односу на друга републичка јавна предузећа“

III. Обзиром на укупну ситуацију, директно обављене преговоре министра за инфраструктуру, репрезентативних синдиката са пословодством Железнице Србије (белешка са састанка Министра за инфраструктуру, пословодства ЈП Железнице Србије и репрезентативних синдиката од 07.10.2010. године) Министар за инфраструктуру се обратио захтевом Министарству финансија за планирање исплате солидарне новчане помоћи у оквиру ребаланса буџета за 2010. годину.

ЦИТАТ ПИСМА:

„ У вези са припремом Нацрта закона о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2010. годину, Министарство за инфраструктуру предлаже да се обезбеде додатна буџетска средства за исплату новчане помоћи запосленима у ЈП Железнице Србије.

Наиме, генерални директор Јавног предузећа Железнице Србије Београд писменим актом од 14.10.2010. године, упознао је ово Министарство са материјално-социјалним положајем запослених на Железници, који је већ дужи низ година изузетно тежак, тако да запослени исказују велико незадовољство.

С обзиром на изложено, неопходно је да се за исплату новчане помоћи запосленима у ЈП Железнице Србије са зарадом испод 50.000 динара, којих у ЈП Железнице Србије има скоро 19 хиљада, обезбедите додатна буџетска средства на месечном нивоу, без пореза и доприноса, у износу од 94.000.000,00 динара. “

Међутим, у ребалансу буџета за 2010. годину нису предвиђена средства за исплату једнократне новчане помоћи по поменутом захтеву Министра за инфраструктуру бр. 011-00-152/2010-01 од 15.10.2010. године (којим су тражена додатна буџетска средства у износу од 94 милиона динара), односно дописима генералног директора од 14.10.2010. године и бр. 300/2010-1207 од 29.11.2010. године. У оваквим условима репрезентативни синдикати су интензивирали активности у организовању генералног штрајка на железници уз битно проширење својих захтева.

О својим захтевима репрезентативни синдикати су својим актом бр. 1727 од 06.12.2010. године обавестили Владу Републике Србије, ресорна министарства и пословодство ЈП Железнице Србије.

Дана 08.12.2010. године телеграмом број 555 Главни штрајкачки одбор је дистрибуирао Упутство о спровођењу генералног штрајка у ЈП Железнице Србије који је заказан за 27.12.2010. године од 12 часова. У оваквим условима, а у циљу спречавања штрајка образован је Одбор за преговоре и организовани су нови

преговори са репрезентативним синдикатима у којима су учествовали представници ресорних министарстава.

Решавање спора односно спречавање штрајка би било могуће уз исплату једнократне новчане помоћи, на исти начин као што је извршена исплата директним и индиректним корисницима буџета Републике Србије, директним и индиректним корисницима буџета територијалне аутономије и јединицама локалне самоуправе, корисницима средстава организација за обавезно социјално осигурање и др. по Закључку 05 Број: 116-5040/2010 од 08. 07.2010. године.

Одбор за преговоре репрезентативних синдиката је у свом изричитом захтеву, ресорним министарствима и генералном директору, затражио исплату солидарне помоћи под истим условима који су примењени за јавни сектор и државне органе.

Ово решење којим би се спречио најављени штрајк је сагласно напред наведеним чињеницама, могуће обзиром да је у Програму пословања предвиђена и ова могућност, имајући у виду да прописе из области примене Закона о раду и других односних закона доноси Влада Републике Србије кроз своје закључке, министри кроз своја акта, односно ресорне службе кроз инструктаже и мишљења.

Дакле, исплата једнократне помоћи, солидарно социјалног карактера би била могућа уз уговарање таквог основа у Колективном уговору (на који би сагласност дала Влада Републике Србије и одговарајуће одлуке генералног директора о исплати ових примања по овом основу на које би такође дала сагласност Влада Републике Србије).

Под оваквим условима, обзиром да се ради о другим примањима у складу са чланом 120. Закона о раду, а чијим би третман у смислу овог члана био дефинисан посебним закључком Владе Републике Србије (по решењу примењеном у Закључку за исплату помоћи јавном сектору и јавним службама и др. 05 Број: 116-5040/2010 од 08. 07.2010. године) као и због чињенице да се зараде у ЈП „Железнице Србије“ исплаћују из субвенција у буџету по посебном програму, постигнут је договор са репрезентативним синдикатима (уз сагласност учесника у преговорима из ресорних министарстава) да се спор разреши односно спречи најављени генерални штрајк обезбеђењем исплате једнократне солидарне помоћи у износу од 5.000 динара запосленима, чија основна нето зарада износи 50.000 динара и мање, односно по потпуно истим условима под којима је ова помоћ реализована у јавном сектору и јавним службама.

Имајући у виду наведене чињенице у периоду од 08.12. до 15.12. 2010. године реализовано је следеће:

- закључен је Анекс Колективног уговора у коме је посебним чланом 99а у поглављу Друга примања запосленима уговорена могућност за исплату солидарне помоћи и у другим случајевима који нису предвиђени постојећим члановима,

- такође на основу предметног анекса генерални директор је донео Одлуку о исплати једнократне солидарне помоћи,

- на Анекс колективног уговора и Одлуку генералног директора, Влада Републике Србије је донела Закључке о давању сагласности на исте 05 Број: 11-9286/2010-1 од 16.12.2010. године и 05 Број: 401-9299/2010-1 од 16.12.2010. године. На ове закључке Влада Републике Србије позитивна мишљења су дала сва ресорна министарства, што детаљније образлажемо у наредном тексту.

Дакле, исплаћена једнократна солидарна помоћ у висини од 5.000 динара је реализована 19.12.2010. године године по основу Измена и допуна Колективног уговора за ЈП „Железнице Србије“ уговарањем новог члана 99а који гласи:

„Послодавац може исплатити солидарну помоћ запосленима и у другим случајевима који нису утврђени у члану 96, 97 и 98 овог Колективног уговора. Одлуку о врсти и висини солидарне помоћи из става 1. овог члана, као и о начину и динамици исплате, доноси генерални директор или запослени кога он власти, у складу са Програмом пословања или уз претходну сагласност оснивача.“

Наведени члан је уговорен у поглављу „Друга примања“ у делу Солидарна помоћ који гласе:

Члан 96

Запосленом који због теже повреде на раду, професионалног обољења или другог тежег обољења користи лечење за које су потребни посебни трошкови за дуготрајно боловање или лечење, за куповину лекова, за тешке операције или пресађивање органа или због потребе путовања у иностранство ради лечења, припада новчана помоћ.

Члан 97

Запосленом који је на раду претрпео тежу телесну повреду са последицама инвалидности, или оболео од професионалног обољења или другог тежег обољења, као и у случају тежег обољења члана његове уже породице припада новчана помоћ.

Члан 98

Запосленом који је претрпео штету услед елементарних и других непогода (пожар, олуја, померање и клизање земљишта, земљотрес или сличне природне непогоде) са последицама припада новчана помоћ.

Члан 99

Одлуку о висини солидарне помоћи из члана 96, 97 и 98 Колективног уговора доноси генерални директор или запослени кога он власти, на предлог комисије састављене од представника синдиката и послодавца.

Предлог из става 1. Овог члана комисија припрема на основу захтева запосленог и приложене документације.

На наведене измене и допуне Колективног уговора сагласност је дала Влада Републике Србије Закључком 05 Број: 11-9286/2010-1 од 16.12.2010. године, а позитивна мишљења су дала следећа министарства:

Републички секретаријат за законодавство број 11-00-9/2010 од 13.12.2010. године није имало примедба,

Министарство рада и социјалне политике дописом број 111-00-1156/2010-02 од 10.12.2010. године је размотрило материјал и није имало примедбе на исти ,

Министарство финансија број 112-01-185/2010 од 14.12.2010. године такође није имало примедба,

Министарство економије и регионалног развоја број 110-00-231/2010-02 од 14.12.2010 године такође није имало примедба.

Сагласно члану 99.а Колективног уговора генерални директор је донео Одлуку о једнократној солидарној помоћи у износу од 5.000 динара на коју је Влада Републике Србије Закључком 05 Број: 401-9299/2010-1 од 16.12.2010. године.

На предметну одлуку позитивна мишљења су дала следећа министарства:
Републички секретаријат за законодавство број 553-00-3/2010 од 14.12.2010. године,

Министарство рада и социјалне политике број 401-00-1307/2010-02 од 13.12.2010. године,

Министарство финансија број 401-00-1777/2010 од 15.12.2010. године,

Министарство економије и регионалног развоја број 401-00-1964/2010-02 од 14.12.2010 године.

Обзиром да је на предметни члан 99а Колективног уговора уговорен у оквиру поглавља „Друга примања“ на исплату у износу од 5.000 динара обрачунат је и плаћен порез на друга примања запослених (образац ПП-ОПЈ-8), који је благовремено достављен ЦВПО у електронској форми.

Обзиром на укупну ситуацију и дилеме, како у самој железници тако и код ресорних министарстава око реализације једнократне социјалне помоћи и спречавања штрајка железничара за новогодишње празнике, Железнице Србије су затражиле додатна тумачења од ресорних министарства у смислу правилности укупних поступака, а уз достављену комплетну документацију.

Као што је и презентирано у претходном тексту (цитати мишљења) Министарства рада и социјалне политике и Министарства финансија.

Обзиром на наведено Железнице Србије су у исплати једнократне солидарне помоћи поступиле у складу са односним прописима, Закључцима Владе Републике Србије ро идентично примењеним процедурама у за јавни сектор и државне органе, директне и индиректне кориснике буџета.

ПРИЛОЗИ:

- Извод из Програма Пословања за 2010.годину и сагласност Владе Републике Србије на усвојени Програм Пословања за 2010.годину од 28.04.2011. године, Решењм 05 Број:023/2250/2011-3,
- Извод из Програма о изменама и допунама Програма Пословања за 2010.годину и сагласност Владе Републике Србије на усвојени Програм о изменама и допунама Програма Пословања за 2010.годину, Решењем 05 Број: 023-7802/2010-3, од 04.11.2010. године,
- Закључак Владе Републике Србије 05 Број: 116-5040/2010 од 08.07.2010. године о исплату новчане помоћи запосленима у јавном сектору, државним органима, директним и индиректним корисницима буџета,
- Захтев репрезентативних синдиката за исплату једнократне солидарне помоћи под истим условима прописаним у Закључку Владе Републике Србије 05 Број: 116-5040/2010 од 08.07.2010. године, са другим захтевима,

- Захтеви генералног директора ЈП Железнице Србије за исплату једнократне солидарне помоћи под истим условима из Закључка Владе Републике Србије 05 Број: 116-5040/2010 од 08.07.2010. године (као неопорезива солидарна помоћ) од 14.10.2010. године и бр. 300/2010-1207 од 29.11.2010. године упућених Министру за инфраструктуру,
- Захтев Министра за инфраструктуру број:011-00152/2010-01 од 15.10.2010.године Министарству финансија, са предлогом за планирање наменских средстава за исплату једнократне помоћи у ЈП Железнице Србије по условима који су примењени на исплату новчане помоћи државним органима (запосленима са нето зарадом испод 50.000 динара и без пореза и доприноса),
- Споразум број : 300/2010-1040 од 15.10.2010. године о исплати новчане помоћи потписан између генералног директора и репрезентативних синдиката са белешком са састанка Министра за инфраструктуру, пословодства ЈП Железнице Србије и репрезентативних синдиката од 07.10.2010. године,
- Телеграм број 555 од 08.12.2010. године Главног штрајкачког одбора о спровођењу генералног штрајка у ЈП Железнице Србије,
- Закључак Владе Републике Србије о давању сагласности на Анекс колективног уговора 05 Број: 11-9286/2010-1 од 16.12.2010. године и мишљења о предметном закључку и то:
  - Републички секретаријат за законодавство број 11-00-9/2010 од 13.12.2010. године,
  - Министарство рада и социјалне политике дописом број 111-00-1156/2010-02 од 10.12.2010. године,
  - Министарство финансија број 112-01-185/2010 од 14.12.2010. године,
  - Министарство економије и регионалног развоја број 110-00-231/2010-02 од 14.12.2010 године,
- Анекс Колективног уговора број 300/2010-1349 од 21.12.2010. године у коме је посебним чланом 99а у поглављу Друга примања запосленима уговорена могућност за исплату солидарне помоћи и у другим случајевима који нису предвиђени постојећим члановима,
- Одлука генералног директора бр 300/2010-1258 од 09.12.2010. године о исплати једнократне солидарне помоћи,
- Закључак Владе Републике Србије 05 Број: 401-9299/2010-1 од 16.12.2010. године о давању сагласности на Одлуку о једнократној солидарној помоћи у износу од 5.000 динара и мишљења о предметном закључку и то:
  - Републички секретаријат за законодавство број 553-00-3/2010 од 14.12.2010. године,
  - Министарство рада и социјалне политике број 401-00-1307/2010-02 од 13.12.2010. године,
  - Министарство финансија број 401-00-1777/2010 од 15.12.2010. године,
  - Министарство економије и регионалног развоја број 401-00-1964/2010-02 од 14.12.2010 године.
- Образац ПП-ОПЈ-8 бар код 994169542 о обрачунатом порезу на друга примања од 24.12.2010. године ЦВПО и потврда бр. 994169542 о пријему исте,

- Захтев ЈП Железнице Србије Министру за рад и социјална питања и Министру финансија за мишљење о пореском статусу уз достављену укупну документацију број 103/2010 од 20.12.2010. године,
- Мишљење Министарства за рад и социјалну политику бр. 401-00-1307/2010-02 од 24.12.2010. године,
- Мишљење Министарства финансија, Сектора за фискални систем бр. 413-00-3646/2010-01 од 05.01.2011. године,
- Остала документација о обављеним преговорима са Одбором за преговоре репрезентативних синдиката у периоду јули-децембар 2010.године,
- Основна документација о обављеним преговорима са репрезентативним синдикатима у 2009. години.

Тачка 13. Трошкови репрезентације

Не слажемо се са мишљењем ревизора, изнетом у овој тачки из следећих разлога.

Као што је детаљно образложено у примедбама на нацрт извештаја и из приложене документације (изводи из усвојеног Програма Пословања, извод из усвојеног Извештаја о Пословању за 2010.годину, односни изводи из Плана набавки за 2010.годину) евидентно је да су средства за репрезентацију планирана на три позиције, односно по три основа

Дакле, структура прокњижених трошкова репрезентације у поменутом износу од 100.637 хиљ.дин. је следећа:

4. Трошкови новогодишњих пакетића у износу од 19.000 хиљ.дин. (планирано 19.000хиљ.дин)
5. Трошкови исхране учесника програма по основу интерних семинара и тематских конференција из области безбедности и функционисања саобраћаја (Одлука број 300/2006-103/1) у износу од 29.525хиљ.дин. (планирано у оквиру 59.920 хиљ.дин.). У плану набавки за 2010.годину планирана су средства по основу едукација извршног особља у износу од 20.000 хиљ.дин. (позиција 94) и средства по основу курсева, семинара и симпозијума у износу од 13.000 хиљ.дин. (позиција 95) што укупно чини износ од 33.000 хиљ.дин, односно реализована средства од 29.525 хиљ.дин. су у оквирима предвиђених средстава у Плану набавки. (прилог: извод из Плана набавки)
6. Директни трошкови репрезентације по свим основама у износу од 52.112 хиљ.дин.(планирано 60.000 хиљ.дин.)

Имајући у виду наведене чињенице, Железнице Србије нису реализовале веће трошкове по основу репрезентације у односу на планиране величине у Програму Пословања за 2010.годину, већ су по овом основу учињене и одређене уштеде у односу на планирано, а свакако у односу на реализацију из претходног периода.

Ове чињенице су истакнуте и додатно образложене на састанку од 08.12.2011.године, на коме су представници Железнице истакли да документација није презентирана због одсуства ресорног помоћника генералног директора (операција кичме).

Такође, решењем о преносу овлашћења бр.300/2009-400 од 18.03.2009.године, обзиром на специфичности железничког система и веома обимну документацију која прати већину пословних догађаја, предвиђено је следеће:

Овлашћени руководиоци и овлашћени радници су дужни да у оквиру својих ресора трајно чувају комплетну документацију о насталој обавези по основу које су потписали рачун или друге документе, из којих је могуће на недвосмислен начин утврдити да је обавеза настала, да је у складу са односним законским прописима, Програмом пословања, посебним одлукама Управног одбора, генералног директора или других органа управљања, односно трајно чува укупну документацију о спроведеном поступку јавне набавке и исту по захтевима интерних и екстерних контрола ставља на увид са одговорним и потребним образложењима.

После поменутог састанка од 08.12.2010.године овлашћено лице је и поред наведене болести припремало типичну документацију која се односи на трошкове исхране и друге трошкове по овом основу, везане за **Програме школовања и едукације** радника у области безбедности железничког саобраћаја (у прилогу) и то:

1. Одлука Генералног директора бр.300/2006-103/1 од 02.02.2006.године
2. Смернице за организацију Програма школовања и едукације запослених из области безбедности саобраћаја и полазне основе за планирање средстава у Програму Пословања за 2010.годину
3. Програм школовања и едукације запослених из области безбедности железничког саобраћаја.
4. Закључак Генералног директора о едукацији и стручном обучавању запослених бр.300/2010-746 од 12.07.2010.године
5. Извод из усвојеног Програма Пословања за 2010.годину и усвојеног извештаја о Пословању за 2010.годину (планиране позиције по основу трошкова репрезентације, стручног образовања и континуиране едукације извршног особља из области безбедности саобраћаја и трошкова по основу набавке пакетића).
6. Извод из Плана набавки за 2010.године (позиције 94. и 95. Едукације извршног особља, курсеви, семинари, симпозијуми, 20мил.дин. + 13мил.дин)
7. Документационе подлоге за организацију тематских конференција и семинара области безбедности железничког саобраћаја
  - Преглед правилника, упутства и процедура везаних за организацију и безбедност железничког саобраћаја
  - Извештај о реализацији Програма Пословања за 2009.годину (сегмент 1.1.- безбедност саобраћаја)
  - Извештај о реализацији Програма Пословања за 2010.годину (сегмент 1.1.- безбедност саобраћаја)
  - Извештај координатора о реализацији Програма школовања и едукацији запослених из области безбедности железничког саобраћаја
  - Безбедност железничког саобраћаја - прописи, пракса, стање (материјал обрађен на тематским конференцијама о безбедности саобраћаја, одржаних у Врњачкој Бањи, 18.06.2010.године, 27.08.2010.године, 12.09.2010.године)
  - Извештај о безбедности и функционисању железничког саобраћаја на подручју ЈП „Железнице Србије“ за 2009.годину

- Функционисање железничког саобраћаја за период I-XII 2009.године
- Белешке и закључци анализе о функционисању железничког саобраћаја за период 28.11.2009 до 03.01.2010.године
- Анализа ванредних догађаја на подручју ЈП „Железнице Србије“ у периоду 01.01. до 31.12.2010.године
- Извештај о противправном радњама извршеним на територији ЈП „Железнице Србије“ у 2010.години
- Друга односна документација

Имајући у виду наведене чињенице, трошкови репрезентације по овом основу су реализовани по планираним наменама и у пословне сврхе.

По овом питању, прилажемо и посебан извештај стручне комисије, која је везано за налазе ревизије, дала своје мишљење уз елаборирање односних прописа који регулишу ову област уз изводе из Програма Пословања и Извештаја о пословању за 2010.годину (Сектора за план). Дакле, ради се о трошку који има пословни третман и који је настао у функцији безбедности железничког саобраћаја уз напомену да је ова област идентично организована и у другим железницама у Европи.

3. Такође, трошкови репрезентације се, као што је дататно образложено, у последње три године планирају и реализују у битно мањим износима, односно имају силазни тренд, што указује на однос пословодства по овом питању.

4. При оцени трошкова репрезентације треба имати у виду да је железница систем са 18,5 хиљада радника, око 200 организационих јединица на територији целе Србије, да је систем по својој техничко-технолошкој организацији централизован, да има пословне односе са око 2000 комитената у земљи и око 300 комитената из иностранства, да има свакодневне пословне односе са свим европским железницама у оквиру заједничке организације превоза и бројним активностима од заједничког интереса у UIC-у и великом броју међународних железничких организација итд.

Поред наведеног у 2010. години су спроведене бројне активности на имплементацији зајмова у оквиру пројекта Обнова железнице II, интензивирани активности у вези реструктурирања железнице и преласка у нову организациону форму, бројне активности са ангажованим консултантима, установама итд.

Укупна пословна активност у укратко образложеном смислу, подразумева изузетно велики број састанака, консултација, односно велики број учесника, како из железнице, тако и пословних партнера и представника у наведеном смислу.

Обзиром на наведено, трошкове репрезентације су као пословни трошак неопходни, како по питању угоститељских услуга, тако и по питању предатих поклона.

У овом смислу, а имајући у виду специфичности железничког система, спремни смо да по потреби доставимо и другу документацију, која недвосмислено указује да су трошкови репрезентације учињени у пословне сврхе.

ДОДАТНА ОБРАЗЛОЖЕЊА ПРЕЗЕНТИРАНА У ПРИМЕДБАМА НА НАЦРТ ИЗВЕШТАЈА

Са наведеним налазом нисмо сагласни у потпуности. Наиме у исказаним расходима по овом основу у износу 100.638 хиљада динара садржани су и **трошкови поклона** (новогодишњи пакетићи за децу у висини од око 19.000 хиљада динара) који су планирани на посебној позицији Програма пословања (Остале накнаде трошкова запослених) што је прецизно назначено у прилогу бр. 7.

страна 2. као и **трошкови исхране учесника** у реализованим програмима стручног образовања и континуиране едукације извршног особља из области безбедности саобраћаја на интерним семинарима и тематским конференцијама (Одлука број 300/2008-103/1) у износу од 29.525 хиљ.дин. (планирани на позицији 1.1.1. прегледа планираних расхода у износу од 59.920 хиљ.дин.) што је евидентирано у Извештају о пословању за 2010. годину а који је усвојио Управни одбор (извод из извештаја у прилогу).

У том смислу планирана средства за трошкове репрезентације у износу од 60.000 хиљада динара и планирана средства по основу пакетића за децу у износу од 18.000 хиљада динара као и планирана средства по основу исхране учесника на интерним семинарима и тематским конференцијама у оквиру износа од 59.920 хиљ.дин. упоређују са реализацијом у износу од 100.638 хиљада динара, односно ови подаци евидентно указују да је реализација по овом основу битно испод планираних позиција.

На основу тромесечних извештаја, које је усвојио Управни одбор током године закључно са III кварталом није било прекорачења по овом основу, тако да приликом доношења Ребаланса плана у октобру 2010. године из поменутих разлога није коригована планска позиција у Ребалансу Програма пословања за предметну годину.

Поред наведеног исказани трошкови репрезентације за 2010. годину су битно испод законског износа од 3% укупног прихода које Законодавац признаје кроз порески биланс. Такође, истичемо да су ЈП „Железнице Србије“ у Програму пословања за 2010. годину у поглављу 2.4. - трошкови који се планирају по посебним критеријумима (извод програма у прилогу), утврдиле плански оквир за трошкове рекламе, пропаганде и репрезентације у износу од 0,3% планираних укупних прихода, односно како је у поменутом поглављу 2.4. децидирано назначен износ од 80.000 хиљада динара.

Такође, на основу увида у документацију и образложења овлашћених лица за оверу рачуна по овом основу располаже се са пратећом документацијом која документује основ по коме су реализовани ови трошкови (стране делегације, међународне тематске конференције, струковни састанци представника запослених са страним железничким управама, међународним организацијама итд.) и друге активности које су се посебно интензивирале у IV кварталу 2010. године, а везано за активности на реструктурирању ЈП „Железнице Србије“ и предстојеће промене у правној форми Предузећа.

Управни одбор Предузећа је тромесечно извештаван, о износима трошкова репрезентације кроз кварталне извештаје о пословању и исте усвајао.

Увидом у документацију и обзиром на образложења овлашћених лица, рачуноводствене исправе по овом основу су овераване у складу са Решењем генералног директора о преносу овлашћења бр. 300/2009-400 од 18.3.2009. године (примерак Решења предат ревизији у Зборнику интерних прописа књига II).

По образложењу овлашћених лица за оверу ових фактура, део трошкова, прокњижених на conto репрезентације, планиран је у Годишњем Програму Пословања на позицији 1.1.2. (трошкови стручног образовања запослених и континуиране едукације извршног особља из области безбедности саобраћаја).

Наиме, у циљу континуираног школовања и едукације извршног особља који непосредно учествују у одвијању железничког саобраћаја, организују се тематске конференције и интерни семинари едукације запослених а на основу дневних и недељних анализа функционисања железничког саобраћаја у

дирекцијама за превоз и инфраструктуру, уочених пропуста а посебно ванредних догађаја у претходном периоду.

Тематске конференције се организују по делатностима (Вуча Возова, Саобраћајна делатност, Електротехничка делатност, Одржавање возних средстава, итд.) и у овим активностима учествују представници свих сектора и секција са територије Србије.

Обзиром да се ради о веома значајној активности са аспекта безбедности саобраћаја, укупна област је прецизно дефинисана Одлуком Генералног директора број 300/2006-103/1 од 02.02.2006.године. Предметном Одлуком су задужени ресорни руководиоци да у циљу континуиране едукације знања запослених у извршним службама из области безбедности саобраћаја, организују редовно школовање, тематске конференције и анализе функционисања железничког саобраћаја (тачка 1. Одлуке). Тачком 2. Одлуке, Програми едукације и школовања су обавезни за све учеснике у организацији и непосредном извршавању послова и радних обавеза на реализацији усвојеног реда вожње. Ове активности у вези едукације у примени реда вожње, се обављају у IV кварталу, углавном током новембра и децембра текуће године због чега су трошкови по овом основу већи у овом периоду. Тачком 3. Одлуке је дефинисано да се за програме едукације именују координатори на терену. Обзиром да су синдикати у железници организовани по делатностима, координатори из редова запослених су у техничко-организационом смислу одређени из председништава синдикалних организација, као изабрани представници запослених и заступници интереса радника у смислу Закона о раду и Колективном Уговору, што је и прецизно назначено у тачком 6. предметне Одлуке. Такође тачком 6. предметне Одлуке овлашћују се лица одговорна за спровођење ове Одлуке, који су овлашћени да могу оверити рачуне по основу насталих трошкова за исхрану учесника програма, при чему би се углавном користиле услуге зависног предузећа „Желтурист“.

Обзиром на наведене чињенице, овлашћена лица за оверу ових рачуна, именована у тачки 5. Одлуке, су на сваком рачуну назначиле и име координатора спровођења програма континуиране иновације знања и едукације запослених у извршним службама, који су у већини случајева и синдикални функционери из струковних синдиката по железничким делатностима.

Дакле, трошкови су реализовани у функцији школовања и едукације знања из области функционисања и безбедности саобраћаја, док су представници синдиката, сагласно тачки 6. Одлуке, техничко-организациони учесници у укупном програму. Дакле, ови трошкови у рачуноводственом смислу имају карактер репрезентације, али су посебно планирани у оквиру поменуте позиције Програма Пословања у оквиру износа од 59.920 хиљ.дин.

Истовремено детаљном анализом документације, утврђено је да се од прокњижених трошкова репрезентације у износу од 100.637 хиљ.дин. на планиране пратеће трошкове исхране у оквиру програму школовања и едукације односи износ од 29.525 хиљ.дин.

Дакле, структура прокњижених трошкова репрезентације у поменутом износу од 100.637 хиљ.дин. је следећа:

7. Трошкови новогодишњих пакетића у износу од 19.000 хиљ.дин. (планирано 19.000хиљ.дин)
8. Трошкови исхране учесника програма по основу интерних семинара и тематских конференција из области безбедности и функционисања

саобраћаја (Одлука број 300/2006-103/1) у износу од 29.525хиљ.дин. (планирано у оквиру 59.920 хиљ.дин.). У плану набавки за 2010.годину планирана су средства по основу едукација извршног особља у износу од 20.000 хиљ.дин. (позиција 94) и средства по основу курсева, семинара и симпозијума у износу од 13.000 хиљ.дин. (позиција 95) што укупно чини износ од 33.000 хиљ.дин, односно реализована средства од 29.525 хиљ.дин. су у оквирима предвиђених средстава у Плану набавки. (прилог: извод из Плана набавки)

9. Директни трошкови репрезентације по свим основама у износу од 52.112 хиљ.дин.(планирано 60.000 хиљ.дин.)

Имајући у виду наведене чињенице, Железнице Србије нису реализовале веће трошкове по основу репрезентације у односу на планиране величине у Програму Пословања за 2010.годину, већ су по овом основу учињене и одређене уштеде у односу на планирано, а свакако у односу на реализацију из претходног периода.

У циљу смањења ових торшкова пословодство ЈП „Железнице Србије“ у Програму пословања за 2010. годину планирало је износ за ове намене за 9.549 хиљада динара мањи у односу на реализацију у 2009. години, што практично указује на опредељење руководства да се ови трошкови и даље смањују (прилог: извод из Извештаја).

У овом смислу, ЈП „Железнице Србије“ последњих година перманентно рестриктивно планирају средства по овом основу, што најбоље илуструју следећи подаци.

ПЛАНИРАНА СРЕДСТВА ЗА РЕПРЕЗЕНТАЦИЈУ У ПРОГРАМУ ПОСЛОВАЊА

Пословна година	Планирана средства у хиљадама динара
2008	108.100
2009	80.000
2010	60.000

Такође, напомињемо да је репрезентација у 2009. години реализована за 10,4 милиона динара мање у односу на планирану.

Имајући у виду наведене чињенице мишљења смо да Ваше констатације да су Железнице Србије реализовале трошкове репрезентације изнад планираних величина, а на основу напред наведених образложења, не стоје и да настали трошкови по овом основу имају карактер пословног расхода односно да су исти реализовани у складу са усвојеним Програмом пословања и законским оквирима из ове области. Истовремено, Правилник Железнице Србије који регулише ову област је у фази израде измена и допуна како би се на рестрективнији и прецизнији начин уредила ова област. Наиме у 2009.године у оквиру активности на рационализацији пословања стављени су ван снаге чланови овог Правилника који регулишу коришћење ових средстава по основу гарантних писама у којима су прецизно назначавани основи коришћења средстава репрезентације, те је и на ову област примењивано поменуто решење о преносу овлашћења.

Обзиром на наведене чињенице, молимо да се примедба по овом основу искључи из поглавља о резервисању мишљења.

ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР

Милован Марковић